

Politisk Mobilisering och Kollektiva och Sociala Identiteteskonstruktioner

En studie om dess interaktion med Nicaraguas Atlantregion
som empiriskt exempel

Abstract

This thesis is concerned with political mobilization and the construction of a collective and social identity. The main purpose of the study is theoretical which emphasize their interaction. In order to do this I study the two phenomenons by seeing them as cases of each other. We cannot understand one of the two phenomenons without taking into account the other as well. In addition, the secondary aim of my thesis is empirical. I use the political transformation during the 70th and 80th on the eastern seaboard of Nicaragua to relate my theoretical analysis of political mobilization and the construction of identities. Nicaragua will provide my theoretical analysis with new insights. The most evident is the actor-oriented approach which often is forgotten in theoretical context. The result supplied by my work is that there exist a strong relationship between political mobilization and collective and social constructions of identities and that this is very evident in the case of the Atlantic coast of Nicaragua. The construction of a common identity of the coast is probably the most significant. Even if different minorities have less in common they will approach each other because they have the same enemy and the same goal, in the case of the Atlantic coast of Nicaragua, the Sandinista government and autonomy.

Keywords: identity, political mobilization, empowerment, social and collective action, Atlantic Coast of Nicaragua

Innehållsförteckning

Förkortningar	3
1. Inledning	4
1.2 Syfte och frågeställning	4
1.2.1 Syfte	4
1.2.2 Frågeställning	5
1.3. Metod och material	5
1.3.1 Metod	5
1.3.2 Material	6
1.3.3 Val av ämne.....	6
1.3.4 Avgränsningar	7
1.4 Disposition	7
1.5 Operationalisering	7
2. Teoretisk forskningsöversikt.....	9
2.1 Identitet som ett fall av politisk mobilisering	9
2.1.1 Identitet och ”Jaget”	9
2.1.2 Identitetskonstruktionen av ”Vi och Dem”	9
2.3 Politisk Mobilisering som ett fall av en Kollektiv och Social Identitetskonstruktion.....	11
2.3.1 Empowerment och Politisk mobilisering	12
2.3.2 Mötet	12
2.4 Sociala och Kollektiva rörelser och Politisk Mobilisering	13
2.4.1 Sociala och Kollektiva rörelser	13
2.4.2 Identitet som mobiliseringens nödvärn	14
2.4.3 Det geometriska mötet	14
2.4.4 Vi är vad vi inte är!	15
3. Sammanfattande diskussion.....	16
3.1 Det Teoretiska Mötet mellan Politisk Mobilisering och Identitet.....	16
4. Nicaragua som empiriskt fall	19
4.1 Nicaragua, Identiteternas hybrid	19
4.1.1 Nicaragua, en tillbakablick.....	19
4.1.2 Minoriteter vid Atlantregionen	19
4.1.3 Costeño-identiteten	21
4.1.4 Tasbapauni och Kakabila	22
4.2. Händelseutvecklingen i norr för miskiterna, sumu och rama	23
4.2.1 Moravakyrkans inverkan.....	24

4.2.1 Ortega och <i>la Quinta Asambleal</i> Femte sammankomsten	26
4.2.2 Strategiskt spel	27
4.2.3 Fagoth som symbolik och inspirationskälla.....	27
4.3 Händelseutvecklingen för kreoler i söder	29
4.3.1 De svartas kamp i förhållande till indianernas.....	31
5. Sammanfattande diskussion.....	32
Referenser	36
Bilaga I	40
Bilaga II.....	43

Förkortningar

ALPROMISU: Alianza de Promoción de Miskitu y Sumu

CEPAD: Centro Evangélico por Asistencia y Desarrollo

FAUCAN:Fuerzas Armadas Unidas de la Costa Atlántica

FDN: Fuerza democrática Nicaragüense

FER: Frente Estudiantil Revolucionario

FSNL: Frente Sandinista Liberación Nacional

MISURA: Miskitu, Suu, Rama

MISURASATA: Miskitu, Sumu, Rama, Sandinistas Asla Takanka, Unidad de Miskitu, Sumu, Rama and Sandinistas

OPROCO: Organización Progreista Costeña

RAAN: Region Autónoma Atlantico Norte

RAAS: Region Autónoma Atlantico Sur

SICC: Southern Indigenous Creole Community

UNAN: Universidad Nacional Autónoma de Nicaragua

1. Inledning

Publikationen av min uppsats sker i det närmsta ett år efter min hemkomst från en fem månader lång praktik på Sveriges ambassad i Nicaragua. Nicaragua, ett land som både fascinerar och skrämmer mig. Ett land som både inger hopp och förtvivlan. Här lever majoriteten av människorna under samma levnadsförhållanden som större delen av Sveriges befolkning levde under i mitten av 1800-talet. Den utbredda fattigdomen och kriminaliteten kastade ständigt skuggor över min vistelse i landet. Ingen människa kan blunda när fattigdomen står utanför ens port och där samtidigt en vakt står som har till uppgift att skydda mig. Två olika världar blev gradvis mer och mer uppenbara. Det var emellertid framförallt ljusa stunder som präglade min tillvaro i landet. För att nämna något specifikt är det sannolikt alla de möten som jag var med om som gav starkast intryck, möten med olika människor i ambassadens regi och möten med människor genom resor på egen hand och med vänner. Ett unikt minne för mig var när jag reste till Atlantkusten i Nicaragua och kanske var det här som möten blev som mest intensiva. Jag fascinerades över den pittoreska och idylliska bild som regionen till en början ingav. Bilden nyanserades emellertid efterhand som jag började sätta mig in i dess bakgrund. Ett sätt för mig att få ge uttryck för det jag upplevde under min vistelse och ett sätt att spinna vidare och finna nya infallsvinklar till det upplevda var att få det på pränt. Resultatet blev en magisteruppsats i statsvetenskap och förhoppningsvis ett slut för mina universitetsstudier i Lund!

1.2 Syfte och frågeställning

1.2.1 Syfte

Min uppsats har två syften. Ett principiellt syfte vilket undersöker hur politisk mobilisering kan ses som ett fall av en kollektiv identitetskonstruktion och tvärtom, hur konstruktionen av en kollektiv identitet kan ses som ett fall av en politisk mobilisering. Förutom att studera de som fall av varandra vill jag också lokalisera och problematisera de båda företeelsernas möte. Förhoppningsvis kan jag stipulera de moment som sammanfaller och i vilka avseenden de divergerar.

Ser man politisk mobilisering och identitet som fall av varandra måste man vara förberedd på den logiska frågan om vilken som först satt i gång den andra. Jag anser att denna fråga snarare kan få en hämmande verkan på forskningsprocessen. Den kommer förmodligen att göra halt vid orsak och verkan i stället för att belysa en komplex symbios. Antagligen kommer svaret aldrig gå att finna och forskningen kommer att stagnera. Det är enligt min mening mer intressant och relevant att inrikta sig på begreppens interaktion.

Uppsatsens andra syfte är empiriskt och har som fokus att relatera mina iakttagelser om politisk mobilisering och identitet till ett konkret fall vilket är Nicaraguas östkust som idag utgör de två självstyrande regionerna RAAN, *Region Autónoma Atlántico del Norte* och RAAS, *Region Autónoma Atlántico del Sur*. Jag kommer att studera händelseutvecklingen mellan slutet av 1960-talet till mitten av 80-talet då Nicaragua gick från att vara en diktatur år 1979 till det att lagar implementerades om självstyre för de båda regionerna 1990. Genom att förse uppsatsen med ett empiriskt fall kan dess första och mer teoretiska del åskådliggöras. Förhoppningsvis kan mitt empiriska fall också generera nya intressanta infallsvinklar som gör att uppsatsen dessutom blir teoriutvecklande.

Min tes är att man kan använda sig av litteratur som behandlar identitet för att åskådliggöra en politisk mobilisering och att man också kan illustrera hur kollektiva och sociala identitetsformationer tar form med hjälp av litteratur som studerar politisk mobilisering. Identitet och politisk mobilisering befruktar ständigt varandra. Det går inte att analysera det ena fenomenet utan att också ta hänsyn till det andra. Det pågår en ständig interaktion som är fundamental för individers, kulturernas och samhällets bestånd. Rent praktiskt återspeglar de båda begreppen varandra i det politiska och sociala livet i ett samhälle. Det hävdar jag att man kan se i Nicaraguas Atlantkust. Under 1970- och 80-talet fanns det en kollektiv och social identitet som gav näring till den politiska mobiliseringen vid Atlantkusten som var viktig för händelseutvecklingen i Nicaragua.

1.2.2 Frågeställning

De frågor som uppsatsen aktualiserar är följande:

Hur kan politisk mobilisering betraktas som ett fall av en kollektiv identitetskonstruktion och den senare som ett fall av politisk mobilisering?

Hur ser mötet ut mellan de två forskningsfälten?

Hur kan vi se min teoribildning när det gäller politisk mobilisering och en kollektiv identitetskonstruktion i mitt empiriska fall som är Nicaraguas Atlantkust?

Finns det några intressanta infallsvinklar som mitt empiriska fall kan bistå teoridelen med?

1.3. Metod och material

1.3.1 Metod

Uppsatsen är kumulativ i bemärkelsen att den empiriska delen upptäcker fallluckor i min teoretiska del som behandlar politisk mobilisering och identitetsformationer. Det är den problemstyrda forskningen som utgör själva kärnan i vetenskaplig forskning. (Bjereld, Demker, Hinnfors, 2002:24) Således tror jag att min forskning är samhällsrelevant eftersom den dels tar upp och problematiserar skilda teorier när det gäller politisk mobilisering och

identitet, dels illustrerar detta på ett konkret fall vilket är Nicaragua.

Uppsatsen är i första hand teorianvändande eftersom mitt empiriska fall illustrerar det som min teoretiska del belyser. Den är i viss mån också teoriutvecklande i bemärkelsen att den finner exempel i Atlantkusten som inte stämmer med den rådande teoribildningen som finns i anslutning till politisk mobilisering och identitetsformationer. Min uppsats kan därmed förhoppningsvis generera nya infallsvinklar och förklaringar till de fenomen som studeras. (Bjereld, Demker, Hinnfors, 2002:87-88)

Det är omöjligt att frånga att min förståelse av Nicaragua till viss del kommer att avspeglas i uppsatsens framställning. (Bjereld, Demker, Hinnfors, 2002:11-13) Jag har försökt att lösa detta problem genom att ständigt problematisera mina iakttagelser i min forskning och vara källkritisk. Jag har också använt mig av ett mycket brett material både i uppsatsens teorikapitel och i kapitlet om Nicaragua. Jag tror att jag på så vis kan uppnå forskning med hög validitet. (Bjereld, Demker, Hinnfors, 2002:108-109)

1.3.2 Material

Uppsatsens teorikapitel kommer eklektiskt att använda sig av källor som behandlar sociala och kollektiva rörelser, empowerment och forskning inom psykologin och sociologin. Det finns en uppsjö av forskning inom området och svårigheten häri ligger i själva urvalet. Den empiriska delen har varit problematisk på ett annat sätt. Relativt lite forskning har bedrivits när det gäller Atlantkustens händelseutveckling under 1970- och 80-talet. Det finns flera förklaringar till detta. För det första är Nicaragua ett mycket fattigt land och den forskning som finns har framförallt genomförts i utlandet. UNAN, *Universidad Nacional Autónoma de Nicaragua*, vid Atlantkusten är ett relativt nyetablerat universitet vilket gör att det ännu inte har haft tid på sig att ackumulera vetenskaplig forskning. För min egen del är det en nackdel att skriva en uppsats om Nicaragua i Sverige eftersom den relativa avsaknaden av källor som finns inom mitt ämnesspecifika område i Sverige till viss del begränsar uppsatsens omfång. Samtliga av mina källor är sekundära. Jag har emellertid haft mycket stor nytta av Lunds universitets databaser.

1.3.3 Val av ämne

Mitt val av ämne speglar en presumtiv problematik när det gäller relationen mellan politisk mobilisering och kollektiva identitetsformationer. Det finns en intim relation mellan de båda företeelserna. Jag ser det som en ständig interaktion mellan politisk mobilisering och kollektiva identitetsformationer där båda är fundamentala för den andras bestånd.

1.3.4 Avgränsningar

Mitt empiriska fall tar upp händelseutvecklingen för miskiterna, sumu och rama i norr och för kreolerna och garifuna i söder. Även om Mestiserna är den största befolkningsgruppen under 1970 och 80-talet vid Atlantkusten har jag beslutat mig för att inte beskriva deras situation. De uppvisar en alldeles egen historia under 1900-talet och 2000-talet där migration till Atlantkusten och till utlandet varit enda möjligheten till överlevnad. Till skillnad från övriga befolkningsgrupper har de således inte någon långtgående historisk anknytning till kusten vilket gör att de faller utanför uppsatsens ramverk. Den politiska mobilisering som var utmärkande för Atlantregionen under 70- och 80-talet organiserades främst av kreoler och miskiter vilket gör att deras kamp är mer relevant för denna uppsats. (García, 1996:15-19)

1.4 Disposition

Uppsatsen är indelad i fem kapitel. Det första kapitlet har tagit upp syfte, frågeställning, metodologiska aspekter, etc. I Uppsatsens andra kapitel kommer jag att presentera det principiella och teoretiska problemet, det vill säga, hur en social och kollektiv identitetskonstruktion kan ses som ett fall av en politisk mobilisering och hur den senare kan ses som ett fall av det förstnämnda. Det tredje kapitlet aktualiserar en diskussion där jag kort sammanfattar det föregående kapitlets iakttagelser. Detta kapitel problematiserar och lokaliserar dessutom själva mötet mellan de två teoretiska forskningsfälten. Det fjärde kapitlet behandlar mitt empiriska fall vilket är Nicaraguas Atlantkust och redogör för de identitetsformationer som kusten uppvisar. I detta kapitel kommer händelseutvecklingen under 1970-80-talet för de olika minoriteterna inom området att beskrivas. Mitt empiriska fall pekar framförallt på saker som stämmer med den rådande teoribildningen inom området för politisk mobilisering och identitetskonstruktioner. Eftersom den till viss del också är teoriutvecklande går den eventuellt också steget längre och tillför ytterligare aspekter till teoribildningen. Det femte kapitlet består av en sammanfattande diskussion där jag kort presenterar uppsatsens problem, resultat och blickar framåt när det gäller forskning inom området.

1.5 Operationalisering

Politisk mobilisering kan beskrivas uppstå när en grupp av människor överför, samlar och tar gemensamma krafter i anspråk för att nå ett specifikt mål. Oftast gestaltar sig en politisk motpart som gruppen vill övervinna. Detta kan ske genom att exempelvis kollektiva och

sociala rörelser organiserar sig. Flertalet rörelser har som målsättning att omfördela makten¹ i ett samhälle, där ”de rika ger till de fattiga”, det vill säga empowerment. (Ramshray i Singaroy, 2001:73)

En identitet kan besvaras i frågan: Hur ser vi på oss själva i relation till hur andra ser på oss? Den utgörs av en förståelse av vår plats i världen. Denna förståelse konstrueras med hjälp av vår sociala kontext. Det handlar alltså inte om egenskaper hos en individ utan om yttringar och representationer av ständigt pågående processer. Min utgångspunkt är att en individs identitet är förbunden med en kollektiv och social identitet. En individs uppfattning av sig själv formas efter hur hon ser att andra i hennes sociala grupp uppfattar henne. Den blir också konstruerad av en motparts dvs. en utomstående grupps uppfattning om henne och hennes grupptillhörighet. En identitet existerar således genom en social interaktion. Identiteter uppstår, omformuleras och försvinner i samband med att de utsätts för yttre påtryckningar från andra identitetsformationer. (Kindvall i Petersson, 2003:13, García, 1996:147)

¹ Makt kan definieras i Lukes termer. A kan påverka B genom att förmå B att göra något som egentligen strider mot B:s intressen. (Lukes, 2005:30)

2. Teoretisk forskningsöversikt

2.1 Identitet som ett fall av politisk mobilisering

Teorikapitlets första del presenterar den forskning som bedrivs kring identitet och åskådliggör hur identitet, eller mer specifikt, konstruktionen av en kollektiv identitet, alstrar en politisk mobilisering i ett samhälle. En identitet kommer att målas upp som ett fall av en politisk mobilisering.

2.1.1 Identitet och ”Jaget”

Redan som barn får vi lära oss vem som tillhör familjen och vem som är ”främlingar” vilket förser en individ med uppfattningar om sin egen identitet. I takt med att olika externa förhållanden förändras kommer identiteten att utvidgas eller reduceras. (Papanek i Moghadam, 1994:44-45, även Allport, 1979:29-31) Ens jag blir till bland andra jag och ett jag kan i själva verket aldrig beskrivas om man inte refererar till de ”jag” som omger den. (Taylor, 1992:35) Identitet är källor till mening för en viss individ och konstrueras genom en urskiljningsprocess. Denna process kan beskrivas som en universalistisk lag eftersom den finns i alla samhällen och hos alla individer. Det som karakteriserar den är att den definierar sina medlemmar som ”Vi”. (Allport i Stangor, 2000:31-32, Allport, 1979:31)

2.1.2 Identitetskonstruktionen av ”Vi och Dem”

”Vi”

Identitet blir till genom att man kategoriserar sig själv och andra i olika abstraktionsgrader. Ett grupp beteende utvecklas när en individ länkar sitt eget själv till en större gemenskap. Det uppstår en kollektiv och social identitet som delas mellan gruppmedlemmarna vilken anspelar på positiva egenskaper. Samtidigt görs en distinktion med en yttre grupp som tillmäts lägre status. Detta ger i sin tur upphov till stereotyper som kan leda till exempelvis diskriminering. De kan också beskrivas som effektiva medel till att skapa en politisk mobilisering kring en viss fråga. Social identitetsteori inom psykologin och sociologin bygger på två premisser. För det första delar en individ alltid upp sin sociala värld i två olika sociala kategorier som separerar självet från en yttre part exempelvis i termer av ”Vi” mot ”Dem”. För det andra finns det en strävan att tillskriva sin egen grupp positiva egenskaper vilket motiverar

människor till att se sig själva och sin egen grupp som överlägsna en yttre grupp. Själva dikotomin mellan "Vi och Dem" inom social identitetsteori gör att en identitet kan ses som ett fall av en politisk mobilisering. Den balans som finns när det å ena sidan gäller att tillskriva den egna gruppen positiva egenskaper och å andra sidan att markera ett utanförskap mot en yttre skapar en grogrund för en intern sammanhållning vilket ger upphov till gynnsamma förhållanden för en politisk mobilisering. (Anastasio et al. I Spears, 1997:236-239, Haslam i Spears:1997:130-133)

Oftast är det lättare för en grupp människor att stipulera vem det är som inte tillhör dem, det vill säga peka ut fienden, snarare än att tillmäta sig själv och sin grupp positiva egenskaper. (Petersson i Petersson och Clark, 2003:104-106) Själva formationen av en egen intern grupp skapas för att uppfylla individens behov. När dessa är aggressiva i exempelvis en territoriell konflikt är det framförallt på den hatade yttre gruppen som fokus läggs. Denna formar i sin tur ens föreställningar om den inre gruppen. Alla grupper har ett behov av att utveckla ett sätt att leva där särskilda koder och föreställningar och fiender utformas till att passa in på deras specifika behov. Dessa kan man senare spinna vidare på i en politisk mobilisering. Det finns ständigt en strävan efter att likrikta sina egna föreställningar till ett större sammanhang och att förmå dessa att sammanstråla med andra individens föreställningar. Individer kan således konstruera kollektiva och sociala identiteter för att sedan använda sig av dessa i politiska sammanhang. (Allport, 1979:37-41)

En inre grupp delar oftast samma perspektiv när det gäller den sociala världen som har starka beröringspunkter med maktfördelningen i ett samhälle. För marginaliserade grupper är det oftast förkastandet av den härskande gruppens makt som är framstående medan för den senare legitimeringen av makten och i vissa fall status quo. (Tajfel i Stangor, 2000:58-60, Tajfel, 1978: 61-76) En inre grupps prestige är beroende av hur den yttre gruppen ser på dem samt hur de själva jämför sin egen grupp med den yttre. Denna kan vara förhandlad genom hudfärg, etnicitet, makt etc. Det utmärkande kännetecknet för den inre gruppen är att de definierar sina medlemmar i termen av "Vi". Allport tänker sig konstruktionen som cirklar vari den första och innersta representerar familjen, cirkeln som omringar denna, kvarteret man bor i, sedan följer cirkel efter cirkel som representerar ens, stad, stat, nation, ras etc. Ju längre man kommer bort från cirkelns epicentrum ju mindre betydelse har den för ens identitet. (Allport i Stangor, 2000:31-38) "Vi" i den inre gruppen förkroppsligar idealet medan "Dem", i den yttre gruppen, företräder motsatsen och således är fixerad till en negativ stereotyp fiendebild. (Hedetoft, 1995:91-93, Petersson i Petersson och Clark, 2003:99-107, Turner och Brown i Tajfel, 1978:203-204) Även om vi först kan bli medvetna om vår egen grupp genom att kontrastera den med en annan har den egna gruppen störst psykologisk betydelse för självet. Vi lever i dem, med dem och i vissa fall, för dem. Den yttre gruppen kan i extremfallet bli sedd som en gemensam fiende som gruppen primärt måste bekämpa. Genom själva kontrasten mellan "Vi och Dem" sammanför själva identitetskonstruktionen vissa människor samtidigt som dess gemenskap och interna mobilisering kring en viss fråga stänger ute någon annan grupp. (Allport, 1979:41-43)

"Dem"

Vad är egentligen meningen med skapandet av stereotyper i uppdelningar mellan "Vi och Dem"? Stereotyper i artikulerandet av "Vi och Dem" hjälper oss att förstå sociala strukturer i

samhället och kan vara vägledande för ett specifikt agerande, exempelvis politiskt. De flesta människor har ett uppdämt behov av att bilda sig en uppfattning om den yttre gruppen. Det finns flera sätt att reagera mot det yttre. De vanligaste är att på olika sätt manifesteras ett motstånd mot den andra gruppen. (Allport, 1979:48-65, Yzerbyt et al. I Spears: 1997:37-40, Tajfel, 1978:235-244, Reicher et al. I Spears:1997:94-95)

Dikotomin mellan "Vi och Dem" kan beskrivas som ett fall av en politisk mobilisering. Att måla ut en fiende utanför sin egen identitetsgemenskap är ett slags "motståndsvärn". (Castells, 1997:20-23) Det kan betraktas som en försvarsmekanism som inleds hos en människa eller en grupp individer när de blir rädda och känner sig hotade av en annan grupp. En människa behöver förenkla skeenden för att kunna leva. Vi behöver stabilitet i våra förnimmelser. Samtidigt har en människa en ständig "hunger" efter förklaringar. Vi vill inte ha något som är lösryckt utan snarare strävar vi efter att få ordning på tillvaron så att allting har sin plats. I slutändan har varje kultur svaret för varje fråga. Det är exempelvis ondska som bringar ondska och oordning. Om ondska är orsakad av personer måste det enklaste sättet att motarbeta den vara att angripa dem som är ansvariga för att den finns. (Allport, 1979:169-170, Reicher et al. I Spears, 1997:94-103) Den gängse uppfattningen i litteraturen är således att människor utvecklar stereotyper för att förstå sig på sitt eget levnadssätt eller föreställningsvärld. Bilden av en yttre fiende passar således in på dess adaptiva behov. Har en människa lite kunskap om något yttre faktum och på så sätt känner sig hotad av det är det lättare att betrakta företeelsen med "negativa glasögon" än tvärtom. (Castells, 1998:20-27, Tajfel, 1978:235-239, Kinnvall i Petersson, 2003:11-34)

Stereotyper om "de andra" blir sammanfattningsvis effektiva medel i en intern mobilisering. Att "måla upp" en fiendebild är ett sätt att förena människor i den egna gemenskapen vilket har visat sig effektivt. Beroende på om "de andra" blir inkluderade i gruppen avgör om de kommer att betraktas som allierade eller som potentiella fiender. Identiteten är den avgörande faktorn för hur oppositionen kommer att organisera sig.aktionen mot den andra gruppen kommer att organiseras utifrån den kollektiva nivå som motparten konstruerar sin identitet. Således är den yttre motparten också elementär för hur själva förloppet kommer att se ut. (Castells, 1998:20-27, Tajfel, 1978:235-239)

2.3 Politisk Mobilisering som ett fall av en Kollektiv och Social Identitetskonstruktion

I teorikapitlets andra del vill jag belysa politisk mobilisering som ett fall av en kollektiv och social identitetskonstruktion. Jag menar att empowerment implicit kan härledas till politisk mobilisering. Jag vill därför beskriva den politiska mobiliseringen som ett fall av konstruktionen av en identitet genom att utgå från forskning inom empowerment.

2.3.1 Empowerment och Politisk mobilisering

Rent etymologiskt är ”empowerment” besläktat med makt. Empowerment uppfattas generellt som en omdaning av makten i ett samhälle där grupper som tidigare varit perifera i förhållande till makten, i större omfattning, kommer att göra anspråk på den. Den grundar sig på massmobilisering och massdeltagande av grupper som är autonoma från staten. (Mohanty i SinghaRoy, 2001:22-27, Friedmann, 1992:14-22) Det är en dynamisk process där makt bör ses som en process snarare än specifika serier resultat. ”Makt till”, ”makt med” och ”makt från insidan” blir riktmärken och ”makt över” ett förlegat mansdominerat begrepp. (Haleh Afshar, 1998:3-4)

Empowerment har ingen passiv aktör. Den måste växa fram genom att en person ändrar sin uppfattning om sig själv i det politiska livet, passivitet och hjälplöshet måste efterträdas av hopp och aktivitet. Denna transformation titulerar Ramshray en psykologisk mobilisering vilken blir synlig när en person förkastar traditionella uppfattningar om hur världen ser ut och istället omdefinierar centrala synsätt. Detta innebär en genomgripande förändring av en persons inre föreställningsvärld eftersom den kommer att ”införlivas” av yttre synsätt i ett samhälle. (Ramshray i Singaroy, 2001:73-75) En politisk mobilisering uppkommer när exempelvis marginaliserade grupper tillsammans slår vakt för gemensamma krav kring en politisk fråga. Den innebär en omformulering av varje individs egen identitet eftersom man kollektivt konstruerar en gemensamt för att i sin tur uppnå mer makt. Ur detta perspektiv kan politisk mobilisering ses som ett fall av en kollektiv och social identitet. I själva assimileringprocessen som empowerment bedriver är skapandet av en gemensam identitet och avståndstagandet till en annan en central komponent. Det finns exempelvis en polarisering mellan de dominerande och de dominerade grupperna i samhället. En politisk mobilisering får gehör inom varje grupp genom att man uppmärksammar en intern gemensam identitet. En politisk mobilisering kan ses som ett fall av en social och kollektiv identitetskonstruktion när människor som har mer eller mindre gemensamma bevekelsegrunder kring en specifik fråga använder sig av denna för att skapa politisk makt. För att uppnå så stor uppslutning som möjligt måste mobiliseringen anspela på något som berör samtliga inom gruppen vilket vanligtvis är en mer eller mindre gemensam kollektiv identitet. Att konstruera en gemensam identitet blir ett medel för att nå ett visst mål och en politisk mobilisering blir således ett fall av en kollektiv och social identitetskonstruktion. (Nolutshungu, 1996; VI-18, Friedmann, 1992:VI-IX)

2.3.2 Mötet

Empowerment bygger på att ge oprivilegierade grupper mer makt och följaktligen är fullt deltagande av olika socioekonomiska grupper i samhället ett politiskt imperativ. Som en följd effekt uppkommer politiskt deltagande genom decentralisering. Eftersom empowerment grundar sig på en decentralisering av makten i ett samhälle och makten ses flerdimensionellt snarare än utifrån ett ovanifrån- och underifrånperspektiv kommer makten att knytas närmre varje individ. I maktens kölvatten flyttas varje individs identitet närmre det politiska rummet.

Detta ”rum” kan bestå av dagsaktuella politiska angelägenheter som en regions självständighetsanspråk, etniska minoritetskrav etcetera. Gradvis utkristalliserar en bild av empowerment som antyder att konstruktionen av en gemensam identitet inom dess politiska mobilisering är en nödvändighet för dess fortlevnad. En kedjereaktion utlöses som verifierar min tes, närmare bestämt hur en politisk mobilisering kan ses som ett fall av en konstruktion av en kollektiv identitet. När marginaliserade grupper kollektivt mobiliserar sig för att få mer makt leder detta till en ökad ödesgemenskap. En identitet konstrueras som är viktigare än den enskilda identiteten. Det blir en förutsättning för gruppen att spela på en kollektiv identitet i sina politiska paroller för att hålla ihop gruppen och för att stegra en fientlighet inför det yttre. Resultatet blir en politisk mobilisering som anspelar på en kollektiv identitetssträvan. (Ray Cox, 2001:22-26)

2.4 Sociala och Kollektiva rörelser och Politisk Mobilisering

Jag har visat hur konstruktioner av kollektiva identitetsformationer emanerar ur en politisk mobilisering. Jag projicerade detta synsätt på empowermentlitteraturen och beskrev politisk mobilisering som ett fall av en kollektiv och social identitetsformation. Jag vill i detta avsnitt visa samma sak genom att studera forskning som bedrivs när det gäller sociala och kollektiva rörelser.

2.4.1 Sociala och Kollektiva rörelser

En kollektiv rörelse bygger på ett kollektivt agerande som uppkommer vid en specifik spänning eller motsägelse i ett samhälle och är orienterad till att lösa detta problem. Bemärkelsen av att den är sociala framhäver själva betydelsen av historia för en global och social förändring. (Garréton i Lindberg och Sverrisson, 1997: 46-48, 67-70, Diani, Eyerman, 1992:1) En gemensam nämnare för en social rörelse är ett ömsesidigt intresse. Det är emellertid inte intressen som kan observeras av någon utomstående från gruppen som åsyftas utan snarare medlemmarnas eget igenkännande av ett gemensamt intresse. Det är först när detta intresse lokaliserats som en rörelse kan börja agera politiskt. (Castells, 2000:85) Ett specifikt agerande får medvind när en ledare för en grupp lyckas mobilisera konsensus inom själva gemenskapen inför en viss fråga. En social rörelse kan emellertid enbart uppkomma om den knyts till känslor av identitet och solidaritet. Vanligtvis delar inte samtliga gruppmedlemmar exakt samma värdegrund vilket medför att någon i gruppen tar på sig uppgiften att stimulera en viss värdegrund som är gemensam för samtliga i den kollektiva rörelsen. Det kan göra gruppen mer motståndskraftig från yttre påtryckningar. Man förstärker gemensam karakteristika inom gruppen som grundar sig på identitet och använder sig av dessa för att göra gruppen mer homogen och kraftfull i förhållande till dess motpart. (Tarow, 2003:6, Eyerman, Jamison, 1991:45-46, Faulks, 1999:87)

Sociala rörelser är processer i vilka individer skapar nya former av identiteter.aktionen som rörelsen står för utformas i den kontext som de sociala aktörerna ger den. För att en social rörelse ska kunna existera krävs att varje individ identifierar sig som medlem i gruppen. En identitet ger rörelsen ett "kognitivt andrum" där rörelsen kan skapa nya former av idéer och förhållanden att utvecklas. Sociala medlemmar känner en gemenskap när de blir medvetna om att andra medlemmar delar samma föreställningar. Detta bidrar till en känsla av gemenskap och solidaritet som samhällsmedborgare. Bar-Tal skriver: "Sharing the same beliefs shapes the society members identity, giving them a sense of belonging and cohesiveness. When combined to an ethos, these beliefs also are factors that allow differentiation among societies." (Bar-Tal, 2000:50) Detta kan beskrivas som en "kognitiv praxis" vilken betonar mänskligt engagemang och förser den sociala rörelsen och dess medlemmar med en kollektiv identitet. Bar-Tal, 2000:50-51, Eyerman, Jamison, 1991:2-3, 60)

2.4.2 Identitet som mobiliseringens nödvärn

Enligt SinghaRoy spelar mobilisering en betydelsefull roll för konstruktionen av en kollektiv och social identitet. Genom mobiliseringen skapas nya kollektiva identiteter i ett samhälle i takt med att gamla försvinner. Mobiliseringen gör att man känner igen sig i sin egen identitet såväl som den kollektiva identiteten. Denna identitet, som bottnar i en mobilisering, är extra påtaglig hos marginaliserade grupper i ett samhälle. (SinghaRoy, 2001:103-105) I tredje världen bygger mobilisering ofta på social utveckling som strävar efter att inkapsla så många grupper som möjligt i ett kollektivt agerande. Denna mobilisering använder sig ofta av en exkludering av de centralstyrda beslutsfattarna och vilar på en kollektiv identitet som ger den inre gemenskapen styrka. (Oomen i Lindberg och Sverrisson, 1997:46-62) Vanligtvis är det de dominerade grupperna som vinner på att samarbeta kollektivt medan medlemmar av de dominerande grupperna i allmänhet tenderar att nå sitt mål genom att arbeta individuellt. Det beror på att de har mer tillgängliga resurser till sitt förfogande. I praktiken premieras vanligtvis individuellt arbete. (Okuda, 2003:1-5)

2.4.3 Det geometriska mötet

Den sociala rörelsens interna mobilisering utvecklar en kollektiv och subjektiv identitet. Det produceras en social identitet, åstadkommen av en specifik situation, som är skapad genom det sociala nätverket i ett samhälle. Det kan vara marginaliserade bönder som gör uppror efter det att skörden slagit fel. (SinghaRoy, 2001:93-100) Singaroy skriver: "Indeed by producing the elements of 'collective subjectivity', 'new social identity' and 'alternative sensibility' or the 'cognitive praxis', social movements pave the way for the empowerment of the people." (SinghaRoy, 2001:94) Sociala rörelser använder sig således av en kollektiv identitet som hjälpmedel till sin politiska mobilisering för att skapa empowerment. Den kollektiva rörelsens storlek är beroende av hur stor själva identifikationen är. (Okuda, 2003:4) Processen bidrar till att utmana den etablerade ordningen i ett samhälle och skapar samtidigt en ny. Beskrivningen

kan ses som relativt geometrisk eftersom den politiska mobiliseringen står i förbindelse med identitet som är bunden till empowerment vilken slutligen har förbindelse med politisk mobilisering. Enligt detta synsätt kan identitet inte uteslutande betraktas som ett kausalt samband till politisk mobilisering, snarare finns det en ständig växelverkan mellan de tre olika begreppen, empowerment, politisk mobilisering och identitet.

2.4.4 Vi är vad vi inte är!

Närvarandet av en kollektiv identitet visar att aktörer i sociala rörelser inte enbart delar åsikter om specifika frågor. De sympatiserar också för mer eller mindre liknande idéer och trosföreställningar som gör att deras specifika frågor sätts in i ett större meningsfullt perspektiv. Detta leder i sin tur till en känsla av samhörighet. Det är den kollektiva identiteten som i synnerhet speglar denna samhörighet inom en mobilisering. Det särskiljande draget mellan en kollektiv identitet och andra sociala rörelser är just att kollektiva identiteter har sina rötter i rörelsens egna föreställningar om ett visst faktum. Denna identitet får näring genom sin interna och externa gränsdragning. (Diani och Eyerman, 1992:112)

Melucci menar att vi förstår oss på vår egen identitet genom att förneka någon annans. Detta är många gånger tydligt i mobiliseringssammanhang. Det beror på att mänskligheten har ett behov av att säkerställa sin egen identitet. (Melucci, 1996:32-33) Vi ser oss själva genom att konstatera vad vi inte är. Däremot är det inte sagt att gruppmedlemmarna utgör varandras kopior. Snarare finns det en bångstyrighet inom mobiliseringen där skilda identiteter går olika vägar. Den kollektiva identiteten i en mobilisering motsvarar inte en homogen sammanslagning. Snarare måste identiteten emanera ur en ständig spänning mellan olika dragningskrafter. Olika ideologier och åsikter samexisterar vanligtvis inom en politisk mobilisering även om det finns en central huvudfråga som samtliga i gruppen står bakom. Huvudfrågan förkroppsligas oftast av en identitet eller identitetssträvan. Vad som vidare är viktigt att poängtera är att mobiliseringens gränser inte är statiska över tid utan snarare är avhängiga skift mellan olika dragningskrafter. I vissa fall kan en intern spänning bli så kraftig att den hämmar den gemensamma åskådningen och därmed också den kollektiva identiteten. Även dess gränser mot omvärlden kan revideras om ett yttre politiskt faktum förändras över tid. (Diani i Diani och Eyerman, 1992:111-113) ”It is through tensions between different organizations over defining and acting in that conceptual space that the identity of a social movement is formed.” (Eyerman, Jamison, 1991:55)

3. Sammanfattande diskussion

Föregående kapitel redogjorde för hur en social och kollektiv identitetsformation kan ses som ett fall av en politisk mobilisering och hur en politisk mobilisering kan ses som ett fall av den förstnämnda. Jag använde mig av källor hämtade från psykologin, sociologin, teorier om sociala och kollektiva rörelser samt empowerment. Jag vill nu kortfattat göra en sammanfattande diskussion av mina resultat samt lokalisera och problematisera själva mötet mellan de två olika teoritraditionerna. Jag anser att det är elementärt att göra det innan man går in på det empiriska fallet. Vi kan inte förstå oss på händelseutvecklingen i Nicaragua under 1970- och 80-talet om man inte först problematiserat teoribildningens möte.

3.1 Det Teoretiska Mötet mellan Politisk Mobilisering och Identitet

Konstruktionen av en kollektiv och subjektiv identitet tjänar som ett politiskt vapen och står i kontrast till den yttre fiendens identitet. Det är dikotomin mellan "Vi och Dem" som i politiska sammanhang ger upphov till en mobilisering. Man finner en gemensam fiende inom en större gemenskap vilket markerar vem det är som inte tillhör den egna gruppen. Genom att accentuera sin egen identitet och samtidigt ta avstånd från en yttre grupp gör sig en politisk mobilisering påtaglig. Motparten hjälper till att forma denna identitet genom att, utifrån sitt perspektiv, ta avstånd från sin motparts identitet. I ljuset av detta resonemang framstår konstruktionen av en identitet som ett fall av en politisk mobilisering.

Politisk mobilisering kan ses som ett fall av en identitetskonstruktion när marginaliserade grupper organiserar sig inför ett specifikt faktum. Människor "lägger ihop" gemensamma värdegrunder eller karakteristika i sin politiska mobilisering. På det sättet ger en politisk mobilisering upphov till att nya identiteter konstrueras eftersom varje gruppmedlem tar till sig en ny identitet samtidigt som de klipper av banden till sin gamla. Enligt detta resonemang kan en politisk mobilisering ses som en konstruktion av en social och kollektiv identitet. Många gånger är identiteter bångstyriga och drar åt olika håll vilket gör att de måste organiseras. Mobilisering kan ur denna synvinkel ses dualistiskt, dels som ett hjälpmedel till att hålla ihop gruppen inom ett samhälle, dels som ett sätt att organisera sig mot en yttre "fiende". Eftersom mobiliseringen ofta innebär en strävan efter att förena liknande identiteter till en gemensam och konstruerad identitet kan de följaktligen ses som ett fall av en identitetskonstruktion, en kollektiv och social sådan.

Teoritraditionen inom sociala och kollektiva rörelser uppvisar ett rationalistiskt bias vilket stundtals kan ses som positivistiskt. Forskarna som studerar sociala och kollektiva rörelser

verkar mer benägna att förklara skeenden utifrån strukturers makt snarare än att lyfta fram människors livsvärldar som identitetsforskarna framhäver. Oftast är det ett gemensamt intresse hos kollektiva och sociala rörelser som gör att individer väljer att tillsammans nå ett visst mål. För att realisera målet bygger kollektivt deltagande ofta på rationalitet eftersom rationalistiska överväganden ofta motiverar aktörers handlanden. (Bjereld, 2002:71-72, Stewart, 2001:40-41, 49-50) Medan identitetsstudier riktar in sig på själva kontexten för att förklara ett visst beteende går litteraturen kring sociala och kollektiva rörelser delvis en annan väg. Sociala rörelser vägleds oftast av individers eller grupper av individers egenintressen. Ju större gruppen är ju större är risken, enligt min mening, för ett så kallat "free-ride". En individ ställer sig frågan: Vad har jag att vinna på att delta som jag inte skulle vinna om jag misslyckades att delta? Svaret blir: ingenting. Politiska rörelser tenderar att bli ledda av de personer som har något personligt att vinna genom att delta. För politiska eliter är politiskt deltagande rationellt eftersom det ger dem makt och prestige. Ur denna synvinkel finns det därmed ett problem för hur identitetsforskningen och forskningen kring sociala och kollektiva rörelser ska kunna mötas och hur de ska kunna ses som fall av varandra.

Litteraturen som berör identitet har, till skillnad från litteraturen som beskriver sociala och kollektiva rörelser, relativistiska förtecken. Identiteter målas upp med dynamiska termer som föds och som dör i olika gestalter. Det finns ofta en avsaknad av objektivitet och forskarna finner aldrig en verklighet utan flera. Identiteter blir till genom klassificering hos enskilda individer. Genom olika identitetskonstellationer kan individer och grupper av individer få bättre strukturell förståelse för den värld som hon eller han lever i. Identiteter kan skapas som ett nödvärn för en annan identitet och en identitet kan likriktas för att man vill komma bort från en tredje. Vi har alla våra egna definitioner på vad identitet är och således florerar en mängd olika identiteter i vårt samhälle. Det finns ingen universell måttstock för vad som är och hur en viss identitet bör vara. Eftersom den värld som vi lever i är föränderlig finns det ingen sann identitet utan snarare flera.

Litteraturen som behandlar identitet har möjligtvis ett något starkare förhållningssätt till den kognitiva process som stöper identiteter. Vad en individ känner, vad den förnimmer och hur den tänker kommer att konvergera till att utgöra en enda uppfattning. Allport skriver: *Nothing that strikes our eyes or ears conveys its message directly to us. We always select and interpret our impressions of the surrounding world. Some message is brought to us by the "light without" but the meaning and significance we give to it are largely added by the "light within".* (Allport, 1979:165) En människa väljer de hon vill se och accentuerar vissa aspekter av sitt urval. I sin tur blir översättningen av det hon upplevt färgad av urvalet.

Om det nu är så att litteraturen som beskriver kollektiva och sociala rörelser har ett rationalistiskt bias och att identitetslitteraturen i högre utsträckning uppvisar ett relativistiskt, blir då inte resultatet att de har svårt för att mötas och betraktas som fall av varandra? Enligt min mening är det empowermentlitteraturen som bidrar till att ett möte är möjligt mellan de två olika forskningsfälten. Empowerment är relaterat till makt vilket är en av de sociala och kollektiva rörelsernas byggstenar. Gemensamt med litteraturen som behandlar sociala och kollektiva rörelser lyfter den fram vikten av engagemang hos människor med likartade intressen som en ledstjärna till att få mer makt. Rationella intressen driver vanligtvis ett fåtal dominerande aktörer inom sociala och kollektiva rörelser till att få mer makt och inflytanden.

Inom empowermentlitteraturen handlar det inte nödvändigtvis om att centrala aktörer ska få mer makt. Det är snarare hela grupperns inre dynamik som kan förse gruppen med mer makt och eventuellt leda till att minska sociala orättvisor i ett samhälle. Den enskilda individen kan enbart göra sin stämma hörd genom att tillhöra och verka i en större gemenskap. Litteraturen som behandlar empowerment bygger, till skillnad från litteraturen om sociala och kollektiva rörelser, på decentralisering och i analogi med identitetslitteraturen försöker den få till stånd mer makt och socialt engagemang hos samtliga medlemmar. I likhet med den sociologiska och psykologiska teoritraditionen har inte empowermentlitteraturen någon positivistisk ansats. Den är i likhet med identitetslitteraturen mer inriktad på att förstå sig på individen i dess sociala omgivning. Det finns vidare inte samma överhängande risk som hos litteraturen om kollektiva och sociala rörelser att ett fåtal medlemmar ska få mer makt. Skulle detta uppkomma bryter empowermentforskningen mot sin grundläggande princip som betonar maktfördelning och decentralisering. Empowerment strävar snarare efter att ge samtliga medlemmar politiskt svängrum. Empowerment blir således en plattform, inte bara ren praktiskt, där människor organiserar sig och ett redskap för människor när det gäller att få mer makt och inflytande, utan också rent teoretiskt där två teoritraditioner kan mötas.

4. Nicaragua som empiriskt fall

4.1 Nicaragua, Identiteternas hybrid

I uppsatsen teoretiska kapitel visade jag hur konstruktionen av en kollektiv och social identitet implicit kan ta sig uttryck i en politisk mobilisering och hur en politisk mobilisering ger upphov till en kollektiv identitetssträvan hos en specifik grupp individer. Företeelserna analyserades som fall av varandra. Jag lokaliserade och problematiserade dessutom själva mötet. I uppsatsens fjärde kapitel vill jag åskådliggöra om, och i så fall hur, detta framkommer i Atlantregionen i Nicaragua.

4.1.1 Nicaragua, en tillbakablick

Nicaragua intar en alldeles unik plats i Centralamerikas historia. Som det enda land i regionen koloniserades Nicaragua av två stater, av engelskmännen i öster och av spanjorerna i väster. Nicaragua har också styrts av en totalitär regim längst. Mellan åren 1937 och 1979 höll Somoza-dynastin landet i ett järngrepp. Under 1970-talet blossade revolutionära strider upp mot diktaturen vilka resulterade i ett inbördeskrig mellan 1978 och 1979 som slutligen omkullkastade Somozas regim. Efter inbördeskriget tog sandinisterna över med partiet FSNL, *Frente Sandinista Liberación Nacional*. Nicaragua var inte enbart splittrad i bemärkelsen av den skarpa skiljelinjen som fanns mellan diktaturen och demokratiska värderingar. Som vi kommer att se kännetecknas Atlantregionen under 1970- och 80-talet av oroligheter när minoriteterna vid Atlantkusten gjorde uppror och ställde krav på autonomi för Atlantregionen. 1987 trädde lagen i kraft som erkände autonomi för regionen. Landets Östkust är idag uppdelad i två autonoma regioner, RAAN och RAAS, *Region Autónoma Atlántico Norte*, *Region Autónoma Atlántico Sur*. (www.state.gov/p/wha/ni, www.nodo50.org/espanica/historica)

4.1.2 Minoriteter vid Atlantregionen

Atlantregionen i Nicaragua är ingen enhetlig region vare sig det rör sig om kulturella, sociala eller rasmässiga förhållanden. Det är snarare en region där multipla och komplexa identiteter florerar. Inom Atlantkusten lever tre olika befolkningsgrupper vilka är rama, miskitu och mayangna (den sistnämnda kallas även för sumu vilken är den benämning jag kommer att

använda mig av). Här finns två olika minoriteter som härstammar från Afrika vilka är garifunas och kreoler. Den största befolkningsgruppen är mestiserna vilken också är den i särklass vanligaste befolkningsgruppen i Nicaragua. Varje gemenskap vid Atlantkusten bär på sitt eget historiska arv och lever ett mer eller mindre avskilt liv från andra grupper.

Under 1970- och 1980-talet kännetecknades Atlantkusten av en polarisering mellan de olika grupperna i området och speciellt mellan kreoler och miskiter. Som vi kommer att se var det framförallt sumu, rama och miskiterna dvs. den etniska ursprungsbefolkningen i norr som bildade ett politiskt läger medan garifuna och kreolerna bildade ett annat i söder². Rasmässiga och etniska identiteter separerade dem från varandra. Yttre påverkan från sandinisternas regim var en annan. Mestiserna stod för sig själva och var aldrig inkluderade i något av de två största politiska läger som jag kommer att redogöra för. Som jag nämnde inledningsvis i mina ”avgränsningar” var orsaken att de inte hade någon historisk långtgående anknytning till regionen. Många hade flyttat dit genom en arbetskraftsinvandring under 1900-talet och framförallt under dess sista decennier. En viktig förklaring till mestisernas impopularitet i Atlantregionen hos övriga befolkningsgrupper var att de förknippades med centralregimen och spanjorerna vilka länge hade dominerat regionen och negligerat de olika gruppernas rättigheter. (Gordon, 1998:263)

Det är emellertid missvisande att enbart betrakta Atlantregionen som en region som präglas av sammanstötningar mellan olika identitetsgemenskaper. Goulbourne och Solomos beskriver Karibien som en region där människor som alla bär på en diaspora möts genom migration och förtryck. De hävdar att regionen bör betraktas som "the best model where differences meet, accommodate and radically change into something new". (Goulbourne, Solomos, 2004: 233-238) Det är en väggkorsning där skilda identiteter sammanlänkas. Analogt med tidigare argument betonar Wilson i artikeln ”Shifting frontiers: Historical Transformations of Identities in Latin America” betydelsen av ett kollektivt och historiskt arv, vilket delas mellan olika grupper av individer i Latinamerika. Inom Atlantregionen bestod arvet av minnet av att ha varit koloniserade, exploaterade och territoriellt avskärmade som var och en bar med sig vilket skapade en gemensam grogrund för en intern politisk mobilisering. (Goedon, 1998: 149) Det har således skett en paradoxal utveckling i Latinamerika eftersom i takt med att skilda befolkningsgrupper klassificerats i olika kategorier har också skilda identiteter kommit att vävas in i varandra. Wilson skriver:

”These negotiations of identity are perennially ambiguous, contingent and shot through with ironies. The seemingly contradictory processes of “othering” and hybridisation are constitutive of each other, dynamically feeding into one another. Identities become interior to

² Under 1700-talet skedde en brittisk kolonisering av Atlantregionen vilken förde med sig svarta slavar från huvudsakligen Jamaica och Colombia. Dessa befolkningsgrupper utgör dagens ca 1500 kreoler vilka bebod regionens södra delar samt öarna Islas de Maíz (Majsöarna) i Atlanten. Garifunas är en blandning mellan indianer och svarta. De härstammar från slavar som lyckades fly undan Antillerna i Karibien. De består av 1500 personer. Den största indianbefolkningen är miskiter, 100 000 personer vilka är en blandning mellan suma och skilda befolkningsgrupper som 1700-talets kolonialism förde med sig, däribland européer. Suma och rama är två indiangrupper som i likhet med miskiterna, till följd av 1700-talets kolonialism, har ett blandat etniskt ursprung. De utgör en ursprungsbefolkning med blandat ursprung, dels från Europa, Afrika och Centralamerika. Ramas består av 1000 individer och sumus av 5000. De spansktalande mestiserna är regionens i särklass största befolkningsgrupp som består av 180000 individer. Med undantag från garifunas och mestiserna är samtliga befolkningsgrupper protestanter. (García, 1996:13-19)

each other and implicitly influence the emergence of new identities.” (Wilson, 1995, 3)

4.1.3 Costeño-identiteten

”Nosotros los costeños debemos sentirnos primero hijos de la Costa Caribe para, posteriormente, ser hijos de la Nación Nicaragüense”

Grupo focal mixto de Biliwi (texten är hämtad från, Jamieson, 2003: 51)

”Vi kustbor bör i första hand känna oss som barn från den karibiska kusten för att, därefter, vara barn från den nicaraguanska nationen”

Ovanstående citat har en anonym medlem sagt från en befolkningsgrupp i Biliwi i Atlantregionen. Den beskriver just vad costeño-identiteten står för. Hur mycket en specifik grupp individer försöker att bevara sin identitet intakt blir de ändå medvetet eller omedvetet påverkade och influerade utifrån. Som vi har sett har det även skett vid Nicaraguas Atlantkust. Enligt Wilson finns det således en paradox när det gäller identitetsformationer eftersom analogt med att en viss grupp individer försökte bibehålla sin egen identitet under 1970- och 80-talet blev de samtidigt påverkade utifrån vilket försvårade proceduren att bevara sin egen identitet intakt. Det fanns därmed en dubbel process av identitetssträvan vid Atlantkusten. Å ena sidan strävade varje befolkningsgrupp efter lokalt erkännande men å andra sidan, sett utifrån en högre abstraktionsnivå, existerade en strävan efter ett regionalt erkännande av att härröra från Atlantkusten och att vara costeño. Att kalla sig själv ”costeño” eller kustbo på svenska var ursprungligen kreolernas benämning av sig själva. Från kreolernas perspektiv var det en markering som framhävde deras eget ursprung. Det var en benämning för de människor som levde vid Atlantkusten innan Nicaragua och Atlantkusten blev koloniserad av mestiserna.³ I dag har begreppet fått en vidare etymologisk innebörd. Det implicerar förutom kreoler även andra befolkningsgrupper som lever inom regionens territorium. Det har gjort en större gemenskap mer påtaglig vilken bygger på identiteten av att härröra från Atlantregionen och som inte bryr sig om etniskt ursprung, kultur, religion etc. utan som baseras, som vi ser i det inledande citatet, på regionens territorium. Denna identitet, den så kallade costeño-identiteten, var en viktig drivkraft för den politiska mobiliseringen under 70- och 80-talet. (Gordon; 1998:192-194)

Människor tenderar att projicera egna tolkningar av sin historia på det samhälle som hon eller han lever i. På så vis förstår sig individen på storskaliga dagsaktuella fenomen. Ken Henriksen beskriver detta som en "mobiliseringsfaktor" hos miskiterna. De bar på ett socialt minne av att först ha tillhört Miskitukungadömet till att ha blivit koloniserade av spanjorerna och sedan homogeniserade av Somozaregimen. Under 1970- och 80-talet bar miskiterna med sig det sociala minnet vilket utvecklade ett allmänt misstroende och förakt mot sandinisternas regim. (Henriksen, 2001:9-10)

“Thus, identity, viewed as a form of social and cultural capital, often informs projects of overt

resistance or mobilization against powerful and unjust rule." (Henriksen, 2001:11)

Kreolerna formade, i likhet med miskiterna, sin interna sammanhållning under 70-80-talet genom att ständigt lyfta fram sin specifika identitets historiska diaspora. Det var onekligen kreolernas perifera plats i det politiska livet och deras historiska omvälvande och splittrade historia som format deras identitet som grupp vilken de använde som politisk propaganda i sin mobilisering under 1980-talet. Det var ett kollektivt minne som delades i gemenskapen där politiska figurer som exempelvis Martin Luther King blev syndliga eftersom de stod som arketyper för den svarta identitetens historiska diaspora. (Gordon, 1998: 192-193,203-206) En annan viktig stöttepelare för deras interna mobilisering var den anglosaxiska ideologin som stod i kontrast till centralregimens trosuppfattning. Att kalla sig själv kreol anspelade just på deras anglosaxiska arv och försåg kreolerna med ytterligare en identitet. Slutligen var det oerhört betydelsefullt för kreolerna att kalla sig själva "costeños" dvs. kustbo vilken la tonvikten på att se kreolerna som en ursprungsbefolkning⁴. (Gordon, 1998:193-199)

Även om de olika befolkningsgrupperna bar på olika erfarenheter fanns det en sak som förenade dem vilket var det faktum att de hade varit marginaliserade och exploaterade genom historien. Detta formade i sin tur själva costeño-identiteten. (García, 1996: 32-38, 145-149, Wilson, 1995: 1-7) Agudelo hävdar att de gemensamma minnen, historiska diaspora och språk som kustborna faktiskt delade skapade en viktig funktion när det gällde att bygga upp fördomar och generella bilder av motparten dvs. centralregimen. Det sociala minnet var genom sin sociala och historiska kontext kreativt och dynamiskt och förband följaktligen historia med nutid. Det sociala minnet ökade i betydelse för dess innehavare när motparten fick mer makt. (Agudelo, 2005: 12-15, García, 1996:22-35)

I Nicaraguas Atlantkust kan man tydligt se att samtidigt som det finns en polarisering mellan olika etniska, rasmässiga, kulturella och religiösa befolkningsgrupper har också olika identiteter kommit att konvergera i bemärkelsen av att minoriteter under 1980-talet närmade sig varandra eftersom man kämpade mot samma fiende. Både i norr och söder uppvisade man ett socialt minne som bottnade i berättelsen om förtryck och bitterhet av att ständigt känna sig bortglömd. Det medförde att skilda identiteter, i analogi med Wilsons tes, kom att vävas in i varandra. Det är främst kreoler som tenderar att flytta till områden i norr där miskiter framförallt bor vilket medfört att de etniska gränserna flyttats norrut. (Dennis, 1981:271-275) Två byar som kan stå som arketyper för själva hybridiseringen bland identiteter vid Atlantkusten är Tasbapauni och Kakabila.

4.1.4 Tasbapauni och Kakabila

Henriksen har studerat byn Tasbapauni vid Atlantkusten vilken uppvisar en fredlig blandning

⁴ Det är vanligtvis befolkningsgrupperna i norra Nicaragua som man brukar benämna ursprungsbefolkning. Jamieson hävdar att kreoler och garífunas även bör bli betraktade som en ursprungsbefolkningen i Nicaragua. De bebodde territoriet långt innan miskiterna kom dit. De delade även många gemensamma kulturella traditioner med miskiterna, sumu och ramaindianerna. I jordbruket använder de sig av ett skiftesbruk och, de hade samma religion dvs. de hade liksom moskiterna kommit att bli kristna genom Moravakyrkan. Förutom spanskan hade de anammat engelskan som officiellt språk. (Jamieson, 1999: 15-18)

av olika befolkningsgrupper. Studien har ambitionen att spåra hur kollektiva identitetsformationer tar form vid Atlantkusten. De flesta byborna och i synnerhet den äldre generationen, identifierar sig som miskiter men det förhärskande språket som talas är kreolengelska. Å andra sidan identifierar sig gärna den yngre generationen som kreoler och motiverar detta med att de har svårt för att tala miskitu. Henriksen konstaterar följaktligen att detta har bidragit till att identiteten av att vara kreol respektive miskit mynnat ut i en gemensam identitetskonstruktion i Tasbapauni vilken har inslag från båda kulturarven. Den utsatthet och marginalisering som dessa grupper lever under var betydelsefull för själva costeño-identiteten. Den utgjorde en grogrund till en gemensam politisk mobilisering mellan de skilda befolkningsgrupperna i Tasbapauni. (Henriksen, 9-14) En psykologisk mobilisering som redogjordes i teorikapitlet gör sig synlig där alltså olika befolkningsgrupper är villiga till att ta till sig nya synsätt som sätter den egna identiteten i gungning och slutligen föder nya identiteter. I utbyte mot att man tar till sig nya synsätt erhåller man mer makt dvs. empowerment. En gemensam identitet blir framträdande som vilar på en intern gemenskap och å andra sidan en känsla av utanförskap. Den ger i sin tur upphov till en politisk mobilisering genom att människorna inom gruppen tar avstånd från en yttre motpart. Vi vet redan att identiteter är komplexa och multipla till sin natur. Detta faktum gjorde det möjligt för miskiter, sumu och rama att samtidigt också bevara sitt eget unika kulturarv.

Kakabila är, i likhet med Tasbapauni, en by vid Atlantkusten där miskiter och kreoler lever i fredlig samexistens. Här pratar byborna om sig själva i termer av att härröra från byn Kakabila snarare än att presentera sig som miskit eller kreol. Även om kreoler och miskiter lever var för sig är hushållen semi-kooperativa. Människorna i Kakabila känner en stor samhörighet till själva byn vars identifikation är större än identifikationen av att vara moskit eller kreol. Byn kännetecknar en moralisk och solidarisk samhörighetskänsla som medför att gränsen mellan olika släktskap suddas ut. (Wilson, 1995:209-218)

Nicaraguas Atlantkust presenterar mångfasetterade identitetskonstellationer där vissa konvergerar och andra divergerar. Vid Atlantkusten har man konstruerat den så kallade costeño-identiteten vilken går utanför varje individs egen identitet. Även om de olika befolkningsgrupperna var väldigt olika hade de ändå en gemensam fiende vilken var centralregimen och ett gemensamt krav vilket var krav på autonomi för regionen. Detta förde de olika minoriteterna till viss del samman och gör att dikotomin mellan "Vi och Dem" blir tydlig. I nästa avsnitt kommer vi att se hur också motparten, genom sitt agerande, hjälpe till att forma denna. Var det då den gemensamma costeño-identiteten som var en avgörande drivkraft för autonomi 1987? Det blir naturligt att studera den politiska mobiliseringen som ägde rum vid Atlantkusten under slutet av 1970- och början av 80-talet.

4.2. Händelseutvecklingen i norr för miskiterna, sumu och rama

I föregående avsnitt visade jag de multipla och komplexa identiteter som fanns vid

Atlantkusten under 1970- och 80-talet. Samtidigt som polarisering mellan olika identiteter gjorde sig påtaglig fanns det också belägg för att andra paradoxalt nog vävdes samman. Costeño-identiteten var troligtvis det mest uppenbara beviset för detta som utgjorde ett viktigt led när det gäller att skapa intern sammanhållning vid kusten. Jag vill nu gå vidare och redogöra för den politiska mobilisering som var utmärkande vid 1970- och 80-talet⁵ och se vilken inverkan den hade för de skilda identiteter som levde vid kusten. Det finns ett antal viktiga aktörer när det gäller att påverka costeño-identiteten och Atlantkustens händelseutveckling mot en eller annan riktning. Dessa är Moravakyrkan, universiteten, Somoza, Fagoth, USA och Sicc.

4.2.1 Moravakyrkans inverkan

Under 1960-talet lanserade Somozaregimen det så kallade "Rio Coco Pilot Projektet" vars syfte var att homogenisera "la sociedad de los costeños" dvs. kustbefolkningens samhälle i Nicaragua. Projektet strävade i sin helhet efter att göra nationen mer spansk vilket exempelvis innebar att samtliga befolkningsgrupper tvingades att lära sig spanska. Stereotyper låg till grund för projektets utförande vilka betraktade kustborna som primitiva och ociviliserade. (García, 1996:99, Gordon, 1998:123, 148-149) I praktiken innebar projektet att kustbefolkningen påtvingades en ny identitet som starkt gick emot bevarandet av deras egen trosuppfattning. I projektets kölvatten blev spänningar mellan Moravakyrkan och centralregimen allt mer påtagliga. Grunden var att Moravakyrkan motsatte sig homogeniseringsprojektet i vilken katolicismen kom att tränga undan protestantismen och engelskan blev negligerad till förmån för spanskan. Moravakyrkan hade ett ambivalent förhållande till Somozadynastin. På det hela taget ogillade Moravakyrkan och andra protestantiska kyrkor Somozas homogeniseringskampanjer. Samtidigt hade de en viss respekt och tillgivenhet till regimen under 1970-talet eftersom de var antikommunistiska och befarade att religion skulle förbjudas helt vid ett eventuellt maktskifte. 1974 bildades organisationen *Alpromisu, Alianza del Promoción de Miskitu y Sumu*. Rörelsen utarbetades och etablerades av några präster från Moravaförsamlingen. Somoza själv hjälpte till med att grunda organisationen genom finansiering. För Somoza var det viktigt att hålla fast vid Moravakyrkan och den anglosaxiska kulturen som stod i kontrast till sandinistiska intressen. Moravakyrkan var och är fortfarande den största religiösa maktfaktor vid Atlantkusten. Det fanns därmed ett växelspel mellan olika parter där man ömsom ogillade varandra och ömsom uppskattade varandra. Samtliga var beroende av varandra för sin egen politiska vinnings skull. Organisationen var kontroversiell på många sätt. Dels var flertalet miskiter underrepresenterade inom organisationen, dels stängde organisationen ute andra minoriteter som exempelvis sumu, rama och kreoler vilka hade en stark känsla av att också tillhöra kusten. (Dennis, 1981:280-287)

⁵ Under 1970-talet skedde en förändring när det gäller sociala och kollektiva rörelser i Latinamerika och så även i Nicaragua. Rörelserna vände sig bort från staten till det civila samhället. Vad som var utmärkande för dem och vad som fortfarande är påtagligt idag är dess komplexitet och mångfald när det gäller socio-kulturella aktörer, teman och organisationer. Varje social rörelse som uppstod hade som mål att spåra sin egen kulturella identitet och utrymme för sociala eller politiska målsättning. Förutom identitet var bl.a. autonomianspråk ett hett ämne. Identitet och autonomi var krav som kom att köra över den sittande regeringens legitimitet och som legitimerade det civila samhällets. (Alvarez, 1992:19-36, Pearce, 2004:483-486, 494-495)

Redan på ett tidigt stadium kom miskiter att infiltreras i Alpromisus mobilisering och organisationen blev gradvis mer och mer politisk⁶. (García 1996: 100-105, Dennis, 1981:282-283) Moravakyrkan var en viktig aktör när det gäller att påverka och omformulera ursprungsbefolkningens identitet som ett led till att vinna mer politisk makt. Ett bibliskt institut bildades som kom att bli en viktig arena för att skapa en intern mobilisering mot centralregimen. Förutom att lära sig bibeln och diverse kristna religiösa dogmer fanns det en politisk underton av antikommunism och antirevolutionära budskap i predikan. Med undantag från två miskiter var samtliga biskopar från Moravakyrkan kreoler vilket visar att även om kreoler var exkluderade från organisationen hade de ändå, genom dess biskopar, en viss grad av representation. Även om kyrkan kristnade ursprungsbefolkningen stödde de samtidigt deras rätt till att bevara sin egen identitet vilken centralregimens homogeniseringskampanjer förbisåg. De kultiverade ett starkt misstroende bland ursprungsbefolkningen mot regimen. (Jamieson, 1999:15-17) Många av de män som stred mot centralregimen i början av 1980-talet kallade sig själva för "Gladiators of the Christ" och de strider som genomfördes fick sammantaget benämningen "Red Christmas". (García, 1996:97-107) Genom kyrkans stöd började ursprungsbefolkningen följaktligen att ta till sig kristna principer och dogmer vilket innebar att en efter en av dess medlemmar började att omdefiniera sin identitet. Den politiska mobiliseringen blev därmed mer än bara en politisk fråga eftersom den medförde att var och en kom att omvärdera sin identitet. Ursprungsbefolkningen accepterade och annekterade den kristna identiteten som ett medel för att skapa intern politisk mobilisering och därigenom vinna mer politisk mark. García skriver:

"Of course, religion was seen as an effective means of opposition to the Sandinista government." (García, 1996:146)

Identitet var således fundamentalt för den politiska mobiliseringen vid Atlantkusten. För kyrkans del var det ett medel för att vinna fler åhörare och på så sett få mer politisk makt. För ursprungsbefolkningens del var det också ett sätt att göra sig politiskt synliga. En psykologisk mobilisering, enligt sidan 12, är uppenbar. Det var inte enbart kyrkan som stod som en central aktör för de reformer som genomfördes under 1980-talet i Atlantkusten. Universiteten kom också att bli en viktig arena för reaktionära krafter. UNAN, *Universidad Nacional Autónoma de Nicaragua*, blev en viktig mötesplats där reaktionära studenter kunde samlas och diskutera och organisera diverse protestaktioner. Rörelsen FER, *Frente Estudiantil Revolucionario*, bildades innanför universitetets murar vilken kom att bli en viktig politisk kraft för befolkningsgrupperna i norr. Det var framförallt de få miskiter som fanns vid universiteten som initierade de revolutionära krafter vid universiteten. Det fanns flera indikationer på att costeño-identiteten var viktig för den politiska mobiliseringen i Nicaragua. 1979 hölls en konferens i Puerto Cabezas på ett av UNANs kampus. På konferensen fanns representanter från flertalet biståndsorganisationer, universitetsprofessorer och representanter från olika yrken. Samtliga befolkningsgrupper vid östkusten var representerade vid mötet. En fråga som dominerade agendan handlade om möjligheterna att tillåta en gemensam identitet av att vara costeño oberoende av vilken befolkningsgrupp man tillhörde. Frågan kom emellertid senare

⁶ Det var ingen tillfällighet att ursprungsbefolkningen blev synlig i den politiska debatten i slutet av 1970-talet. Nicaraguas ursprungsbefolkning följde omvärldens rörelser när det gäller ursprungsbefolkningens rättigheter. (Ohland 1983:61-62)

att nerröstas. (Dennis, 1981:288-289)

4.2.1 Ortega och *la Quinta Asamblea*/ Femte sammankomsten

Efter Nicaraguas maktskifte 1979 höll Alpromisu ”la quinta Asamblea”, den femte sammankomsten, i Puerto Cabezas vid Atlantkusten. Mötet kan ses som ett krismöte för organisationens fortlevnad eftersom en intern splittring efter maktskiftet gjorde sig alltmer påtaglig. Mötet kan också beskrivas som en kris för costeño-identiteten. Ungefär en tredjedel av deltagarna var präster från Moravakyrkan, resterande var miskiter och sandinister och enbart ett fåtal representanter från kreolernas organisation Sicc. På mötet föreslog Sicc att de två organisationerna skulle förenas till en gemensam organisation och initiera ett samarbete. Detta var något som sandinisterna strängt motarbetade. Den underliggande orsaken var med all sannolikhet att det skulle medföra en för stark politisk motvikt till centralregimen vilket skulle innebära svårigheter för regimen att ”hålla samman” Nicaragua. (Ohland 1983:131-141) Sandinisterna kom därmed att få en splittrande och negativ inverkan för costeño-identiteten eftersom den försvårade utvecklingen mot de olika befolkningsgruppernas enande vid kusten.

Den i särklass mest tongivande representanten vid sammankomsten och den viktigaste aktören när det gäller att splittra själva costeño-identiteten var generalen Daniel Ortega⁷. Vid mötet (*la quinta Asamblea*) kom Ortega att hålla ett mycket känt tal till ursprungsbefolkningen. Talet speglade den politiska mobilisering som sandinisterna använde sig av vid kusten vilken inriktade sig på att försöka ge kustborna en ny identitet, identiteten av att vara nicaraguan. Talet illustrerar därmed Ortegas inflytande som politisk aktör vid kusten. Han uppmanade kustborna i norr att inte betrakta sig själva som nicaraguanska indianer från Atlantkusten. Det skulle snarare identifiera sig som fattiga och kämpa tillsammans med övriga nicaraguaner. En revolution skulle inte ske i syfte att stötta indianbefolkningen utan snarare som ett medel för att hjälpa samtliga fattiga i Nicaragua. Det var ett incitament för att ursprungsbefolkningen vid kusten skulle identifiera sig som nicaraguaner eftersom revolutionen var ägnad samtliga nicaraguaner. På detta sätt kom Ortegas tal att utvidga organisationen Alpromisus omfång eftersom det riktade sig till samtliga tre minoritetsgrupper i norr. Han föreslog att organisationen skulle heta *Misurasata*⁸, *Miskitu*, *Sumu*, *Rama*, *Sandinista Asla Takanka*, vilken skulle stå för en förening mellan dessa grupper. Misurasatas ledning bestod framförallt av unga studenter och dess frontfigur var studenten och miskiten Stedman Fagoth⁹. (Ohland

⁷ Daniel Ortega föddes 1946 i Nicaragua. Han kom från ett hem där båda föräldrarna var aktiva motståndare mot Somoza. Somoza själv gick tidigt med i sandinisternas rörelse under 1960-talet engagerade sig i kampanjer mot Somoza-regimen. Ortega kom 1984 att bli president för FSLN i Nicaragua. 1990 efterträddes han av änkan till den stupade Pedro Joaquín Chamorro, Violeta Chamorro. FSLN förlorade valet 1996 och 2001. (García, 2000:2-11)

⁸ Misurasatas förmåga att överleva och ha framgång under den nya regimen trots sina starka band till den förra regimen har intressanta implikationer. Å ena sidan visar det sandinistiska parlamentets relativa tolerans till etniska minoriteter och förmåga att initiera ett samarbete med kustbefolkningen i Atlantkustens norra delar. Å andra sidan, sett från miskiternas perspektiv, åskådliggör det miskiternas kulturella förmåga att anpassa sig och överleva i en politisk helt förändrad situation från Somozas diktatur till ett ”demokratiskt” styre. Misurasata var officiellt sett en organisation kraftigt stöttad av sandinisterna. (Dennis, 1981: 285-286)

⁹ Stedman Fagoth Müller är miskit . Han växte upp i den fattiga byn San Esquipulas vid río Coco, Cocofloden, i Nicaragua. Fagoth kom att bli medlare mellan centralregimen och organisationen när det gäller att föra fram

1983:131-141) På samma sätt som Moravakyrkan hade verkat enande för att sammanföra de olika identiteterna hade Ortegas tal medfört en djup splittring mellan norr och söder.

Samtidigt som Ortegas tal hade medfört att de olika befolkningsgrupperna i norr enats och att Nicaragua som helhet blivit mer homogent kom det att få en negativ inverkan när det gäller relationen mellan norr och söder inom Atlantregionen och för den politiska mobiliseringen i regionen. Ortegas tal hade medfört att kreolerna och garifunas mer än någonsin hade blivit diskriminerade. Eftersom de blivit exkluderade i talet, skulle de då inte identifiera sig som nicaraguaner? För Siccs vidkommande var Ortegas tal ett slag i ansiktet på dess medlemmar som hade hoppats på en förening mellan Alpromisu och Sicc. Det fanns hos parlamentet en oro för att antirevolutionära strömningar (och i synnerhet hos reaktionära miskiter) skulle få genomslagskraft vid Atlantkusten vilket i sin tur kunde bli en alltför stark politisk motvikt till regimen. En oro som kom att visa sig vara befogad. Att få med sig ursprungsbefolkningen på detta sätt gjorde det även svårare för dessa att verka internationellt för att få igenom sina krav om självstyre. Genom att stänga ute kreolerna och garifunas tonades farhågorna om att organisationen skulle bli för stor och okontrollerbar ner. På detta sätt kom Ortega att motarbeta själva "Costeño-identiteten" eftersom norr och söder nu men än någonsin blivit uppsplittrade samtidigt som förhållanden för den nicaraguanska identiteten var som mest gynnsamma. (Adams, 1981,14-18, Molieri, 1986:268-274)

4.2.2 Strategiskt spel

Hur kunde egentligen ursprungsbefolkningen i norr att "kapitulera" i bemärkelsen att de gick med i Misurasata? Betydde inte själva costeñoidentiteten mer för dem än att de lät sig betraktas som nicaraguaner i första hand? Sandinisternas politiska mobilisering gick ut på att utnyttja mycket av den okunskap som fanns mellan ursprungsbefolkningen vid Atlantkusten. Deras anhängare var förutom Moravakyrkan många unga deltagare som aldrig tidigare hade haft med politik att göra. Misurasata presenterade sig som en organisation som stred för att förbättra levnadsförhållanden vid kusten. Eftersom kustborna levde, och fortfarande lever, i en enorm fattigdom var detta något som svarade till deras nödvändigaste behov där exempelvis mat för dagen fick gå före krav på autonomi. Molieri beskriver organisationen som "la protagonista de conquistas" dvs. erövrarnas huvudperson. (Molieri, 1986: 274-282)

4.2.3 Fagoth som symbolik och inspirationskälla

Även om Misurasata bildades 1979 och hade som målsättning att förbättra förhållanden för kustbefolkningen kännetecknas de första åren efter sandinisternas revolution och seger av återkommande oroligheter inom Atlantkusten. De som varit Somoza-anhängare flydde till

ursprungsbefolkningens rättigheter och bana vägen till autonomi för Atlantkustens norra del. (Molieri, 1986:263-265)

utlandet och framförallt till USA. Många av dessa kom att värvas inom *contras*-rörelsen¹⁰. 1981 var en latent konflikt mellan centralregimen och miskiterna inom Misurasata ett faktum. Fagoth kom att bli en viktig aktör för själva händelseutvecklingen vid Atlantkusten genom sin symboliska betydelse. 1981 fängslades Fagoth av sandinisterna, anklagad för att som studerande under revolutionen ha samarbetat med Somoza-regimen och därigenom ha bidragit till separatism¹¹. Fagoths arrestering fick emellertid motsatt effekt än väntat. Hans fångenskap gjorde honom idealiserad bland miskiterna och inspirerade till massiva protestaktioner. Vid floden Río Coco bevittnades exempelvis demonstrationer där ca 10 000 miskiter manifesterade sitt sandinistiska motstånd. Detta var en ny form av en mer aggressiv utomparlamentarisk verksamhet som sandinisterna hade stor respekt för. Man befarade en dominoeffekt där våldet skulle spridas även till andra grupper vid Atlantkusten. Efter tre veckor lyckades emellertid parlamentet slå ner demonstrationerna med våld. Genom medling av biskopen från Moravakyrkan John Wilson släpptes Fagoths närmsta män efter tre veckor. Även om sandinisterna fick bukt på demonstrationerna kan Fagoths fångenskap och händelseutvecklingen därefter ses som storskottet för kustbornas öppna kamp när det gäller autonomi för regionen. Demonstrationerna var inte bara inspirerande för den norra delen av Atlantkusten utan också för kreolerna och garifunas i söder. Fagoths fångenskap bidrog till att kustbefolkningen vid Atlantkusten och speciellt i norr kom att känna samhörighet samtidigt som han mer än någonsin visat hur splittrat Nicaragua egentligen var. (García, 1996, 1996:100-107, Ohland, 1983:2-27, Molieri, 1986:268-271)

Efter Fagoths fångenskap flydde han till Honduras där han levde i exil och bildade organisationen Misura, *Miskitu, Sumu och Rama*. Han tog således bort den sandinistiska fallangen. Misura blev med Fagoth en viktig drivkraft när det gäller rätten till självstyre för regionen. Misura allierade sig med antirevolutionära styrkor och accepterade hjälp från bland annat USA till att finansiera de politiska striderna i kampen mot regimen i Managua. USA var följaktligen en viktig aktör för den interna politiska mobiliseringen vid Atlantkusten. Båda hade de en gemensam fiende vilken var sandinisterna¹². Eftersom ursprungsbefolkningen blev kristnad av Moravakyrkans präster och nästan samtliga av dessa kom från USA glorifierades bilden av att dessa hade ”civiliserat” människorna vid Atlantkusten. (García, 1996:97-107) 1987 kom parlamentet att ge vika för ursprungsbefolkningens krav på självständighet för regionen¹³. Atlantregionen eller ”department of Zelaya” som den också kallades för delades

¹⁰ *Contras*rörelsen bildades 1981 vilken kraftigt uppbackades av USA och genomförde paramilitära attacker mot Nicaraguas regim. De bestod som mest av 15000 man. De kallade sig själva FDN, *Fuerza democrática Nicaragüense* (FDN). De flesta av organisationens medlemmar var bönder som var besvikna på det nya styret. (García, 2000:2-11)

¹¹ Det är än idag osäkert i vilken utsträckning Fagoth verkligen samarbetade med Somoza-agenter.

¹² I början av 1980-talet förekom det beväpnade konflikter mellan framförallt miskitubefolkningen vid atlantkusten och den nationella insatsstyrkan. USA intervenerade och ställde sig bakom den indianska ursprungsbefolkningen vid Atlantkusten. Ad hoc-förklaringar var att USA försökte motverka Sandinisternas vänsterregim i Nicaragua. Analogt med utvecklingen mellan Misurasata och centralregimen pågick ”*contras*-rörelsen” i Nicaragua vilken medförde att den sittande regimen hade en relativt svag position. (Adams, 1981:11-13, Hale, 1986: 162-171, García, 1996:99-107)

¹³ Autonomi var viktigt i flera avseenden. Framförallt var det ett sätt att bevara sin kultur och sin identitet som var starkt förankrad till Atlantkusten. De visade också tydligt en kollektiv identitetsformation där olika etniska minoriteter tillsammans slöt cirkeln mot centralregeringen. För det tredje hade autonomikraven stor spirituellt betydelse för den territoriella del som autonomianspråken ville annektera. Det talades om ”Moder Jord”. Slutligen visade autonomi hur en viss grupp människor skaffar sig ett gemensamt politiskt språk som sammanför indianbefolkningen. (Hale, 1986: 162-171, García, 1996:99-107)

upp i två autonoma regioner, RAAN och RAAS. Lagen om självständighet garanterade flera politiska, ekonomiska, kulturella, sociala och ekologiska områden för de skilda etniska grupper som levde vid kusten. (Oakley, 2001: 39-40)

4.3 Händelseutvecklingen för kreoler i söder

På 1960- talet bildade kreolerna¹⁴ organisationen Oproco, *Organización Progreista Costeña*. Det var framförallt högtbildade människor som stod bakom organisationens uppförande vars syfte var att tillgodose kreolernas intressen och försvara deras kulturella, sociala och moraliska värderingar. Man ville göra kreolerna mer synliga i Nicaragua och åstadkomma bättre socioekonomiska villkor för de gemenskaper som levde vid Atlantkusten. För att undvika att få stämpeln som rasist lät organisationen värva några miskiter som medlemmar men bara de som delade samma vision när de gällde kusten och som kunde identifiera sig med de behov och krav som riktades mot centralregimen. Organisationen etablerade kontakter med amerikanska frivilligorganisationer. Dess ledare var Lindolfo Campbell. Till en början strävade aldrig kreolerna efter att motarbeta centralregimen. De var mer inriktade på att genom politiskt samarbete med centralregimen förhandla till sig bättre villkor för kreolerna. Oproco var sämre organiserad än vad exempelvis Alpromisu var vilket medförde att de fick sämre politisk genomslagskraft. USA ansågs som ett politiskt föredöme vilket uppbar det rätta ledarskapet som kreolerna skulle ta efter för att nå mer makt. (Gordon: 1998:155-174)

Den konkurrens som fanns mellan olika befolkningsgrupper vid Atlantkusten under framförallt 1970-talet och 80-talet och i synnerhet mellan regionens norra och södra delar manifesteras dualistiskt. Gordon hävdar att miskiternas strider och paroller om att vara de ledande i regionen uppviglade en politisk mobilisering hos kreolerna. Delvis blev de inspirerade av miskiternas öppna kamp mot centralregimen men de blev också uppviglade av känslan att dominera regionen eftersom de menade att de själva, som äkta costeños, hade bebott Atlantkusten före miskiterna. En rädsla för andra identiteters politiska makt och inflytande förstärkte kreolernas egen identitet och gjorde att den kom att användas i den egna mobiliseringen. Gordon betecknar detta som kreolernas populism. I denna populism gör dikotomin mellan ”Vi och Dem” sig påmind. Vad som blir iögonfallande är hur den politiska mobiliseringen fortplantade sig i takt med att de båda lägren implicit inspirerade varandra. Från början skedde den politiska mobiliseringen internt. Gradvis började ett gemensamt

¹⁴ Ordet kreol har flera innebörder. Dels betyder det "född i Amerika". Det har också innebörden ett nytt samhälle där människor från Europa möter människor från västra Afrika genom koloniseringen. "Kreolisering" har används som en benämning för att beskriva och bibehålla skilda kulturer och samhällen i Latinamerika. (Lovejoy, 2000:13)

samarbete, framförallt från kreolernas initiativ, vilket medförde att de båda grupperna blev mer sammanfogade. Under början av 1980-talet bildades exempelvis Faucan, *Fuerzas Armadas Unidas de la Costa Atlántica*, vilken stred för regionens autonomi. (Gordon, 1998:149, 194-195, 239)

1978 bildade kreolerna i de södra delarna av Atlantkusten Sicc, Southern Indigenous Creole Community. Det var framförallt Cepad, *Centro Evangélico por Asistencia y Desarrollo*, *Evangelical Center for Aid and Development*, en ekumenisk organisation som även var förgrundsfiguren till Alpromisu som stod bakom organisationens grundande. Sicc stod i stark förbindelse med många frivilligorganisationer som arbetade för samtliga minoriteters rättigheter, både i regionens norra och södra delar. Eftersom många kreoler levde i städerna och inte på landsbygden koncentrerade sig Sicc inledningsvis mer på frågor som rörde arbetsförhållanden än territoriella autonomifrågor. (Gordon, 1998:149, 194-195, 239)

I Siccs analys av omvärlden stod mestisernas rasism som en viktig byggsten. Sicc underströk de faktum att mestiserna genom historien koloniserat och underminerat kreolers kulturella och rasmässiga identitet. Den ursprungliga identiteten var något som euforiskt upphöjdes och glorifierades i den politiska propagandan. Inflytandet från andra politiska rörelser i exempelvis norra delen av Atlantkusten eller utanför Nicaragua medförde att krav på separatism aktualiserades under slutet av 1970-talet och under början av 1980-talet. USA ansågs, framförallt genom dess antikommunism, som ett föredöme. Under slutet av 1970-talet kom organisationens relationer med USA att bli ännu mer påtagliga. Kreolerna negligerade den nicaraguanska identiteten och blickade istället bort mot övriga svarta minoriteter i Karibien. Det försvårade självfallet sandinisternas maktgrepp om Nicaragua. Kreolerna gynnade därmed den politiska mobiliseringen vid kusten eftersom de helt enkelt inte lät sig passa in i den generella bilden av Nicaragua. (Gordon, 1998:186-188, Oakley, 2001: 39-41) Moravakyrkan stöttade entusiastiskt den nybildade gruppen och framförallt dess portalfigur, biskop John Wilson. Det var därmed inte enbart hos miskiterna som Moravakyrkan var en central aktör utan även hos kreolerna i söder. Kyrkan bidrog till att skapa en intern sammanhållning bland kreoler och inom organisationen vilken var oerhört viktig för organisationens politiska mobilisering. Kyrkan introducerade vidare hälsoprogram för de olika befolkningsgrupperna vid kusten och kampanjer för att fler skulle gå i skolan.

Sandinisterna använde gärna de rasmässiga och kulturella skillnader som fanns mellan miskiter och kreoler som ett medel för att splittra dessa grupper vilket skulle leda till att det skulle bli lättare att integrera dem i det nicaraguanska samhället. Enligt sandinisterna betydde det koloniala arvet som de olika befolkningsgrupperna vid Atlantkusten uppvisade en försvagning av den nicaraguanska identiteten, Nicaragua som nation och själva revolutionen. I ovanstående kapitel redogjordes för hur Sicc nekades medlemskap i Misurasata. Anledningen var framförallt att man ville hindra att dessa grupper tillsammans skulle få för stor politisk makt. Man använde sig av, och förstärkte, de skillnaderna som fanns mellan grupperna snarare än att försöka integrera dem. Sandinisternas agerande i Atlantkusten aktualiserade således det som man brukar benämna för den klassiska, söndra-härska strategin. (Gordon, 1998:146-149)

4.3.1 De svartas kamp i förhållande till indianernas

Överlag skildras miskiternas kamp i norr mer än kreolernas i söder. De var sämre organiserade än miskiterna och det var först när miskiterna visat aggressivt motstånd mot centralregimen som kreolerna vågade ta efter. Kreolerna i söder var mer benägna att flytta norrut än vad miskiterna var att flytta till söder och Sicc visade mer prov på att initiera samarbete mellan norr och söder än vad Misurasata gjorde. Man kan ifrågasätta om kreoler och garifunas verkligen lyckades i samma utsträckning som befolkningsgrupperna i norr. I Juliet Hookers avhandling "Indigenous Inclusion/Black Exclusion: Race ethnicity and Multicultural Citizenship in Latin America" beskriver Hooker den problematiska situation som Latinamerika uppvisar när det gäller de svartas rätt i samhället. Hennes huvudargument är att indianbefolkningen i Latinamerika framförallt har lyckats bättre i sin politiska mobilisering än vad svarta har gjort. Indianbefolkningen tenderar att vara skickligare på att slå vakt för sin etniska gruppidentitet som är separat från den nationella kulturen och har således haft det lättare för att vinna kollektiva rättigheter. Det finns emellertid tre länder i Latinamerika som bryter detta mönster och där Afro-latinos har samma kollektiva rättigheter som exempelvis indianer vilka är Honduras, Guatemala och Nicaragua. I Nicaragua har kreoler och garifunas politiska mobilisering fått stor genomslagskraft och speciellt när det gäller erkännande av att de särskiljer sig som befolkningsgrupp, politisk och territoriell autonomi etcetera. Deras kamp är väldigt snarlik ursprungsbefolkningens i Centralamerika. Hooker hävdar att kreoler och garifuna fått en position i samhället som påminner om ursprungsbefolkningens. Den främsta förklaringen är att de faktiskt bebodde området före den nationella staten etablerades. Miskiterna i Nicaragua uppvisar en snarlik historia som ju också etablerade ett kungadöme redan på 1600-talet. Slutsatsen för Nicaraguas del är att ursprungsbefolkningen och de svarta lyckats ungefär lika bra när det gäller att nå ut med sitt politiska budskap i landet. (Hooker, 2005,285-306) Denna utveckling har med all sannolikheter beröringspunkter med det sociala minnet, som uppsatsen redogjorde för på sidan 21-22, eftersom kreolerna under 1970- och 80-talet blickade tillbaka på historien, vilket i sin tur hade inflytande över costeño-identitetens utveckling. Att kreolerna definierade sig själva som costeños spelade därmed en stor roll för kreolernas politiska och sociala utveckling och kan vara en förklaring till varför Nicaragua i Hookers avhandling inte följer det generella mönstret i Latinamerika.

5. Sammanfattande diskussion

Kapitel två redogjorde för hur en kollektiv och social identitetskonstruktion kan anses vara ett fall av en politisk mobilisering. Jag visade hur dikotomin mellan ”Vi och Dem” kan ge upphov till en politisk mobilisering som får näring av de stereotyper som vi alla bär på. Identiteter är inte fysiska eller naturliga utan snarare mänskliga konstruktioner. Jag redogjorde för hur en politisk mobilisering kan ses som ett fall av en kollektiv och social identitetskonstruktion. Inom empowermentforskningen sker det när människor lägger ihop gemensamma värdegrunder inom en viss fråga för att få mer makt. Jag visade också med hjälp av sociala och kollektiva rörelser hur en politisk mobilisering kan alstra en social och kollektiv identitetskonstruktion när människor organiserar sig inför en specifik fråga. I kapitel tre diskuterade jag bl.a. problemen kring huruvida de två teoritraditionerna ska kunna mötas. Eftersom identitetslitteraturen bygger på relativistiska argument och forskningen inom sociala och kollektiva rörelser i högre utsträckning har ett rationalistiskt och stundtals ett positivistiskt bias finns det en inbyggd spänning dem emellan som försvårar själva mötet. Jag kom emellertid fram till att empowermentlitteraturen utgör en brygga mellan de båda forskningsfälten som möjliggör ett möte och att de kan betraktas som fall av varandra.

Det är alltid problematiskt när man beskriver politisk mobilisering och kollektiva och sociala identitetskonstruktioner som fall av varandra. Inledningsvis varnade jag för frågan om vem som satt igång den andra först. Jag hävdade att detta kan få en hämmande inverkan för forskningen. Det går emellertid aldrig att undvika frågan om dess symbios. Vare sig det blir krona eller klave, om man vill belysa sociala och kollektiva identitetsformationer som ett fall av politisk mobilisering eller det omvända, belyser de två fallen egentligen inte samma fenomen? Är det i så fall relevant att se dem som fall av varandra? Frågan är berättigad men än en gång måste jag ifrågasätta om det finns något svar. Jag valde ett sätt att belysa dess interaktion och gjorde det i form av att se dem som fall av varandra. En annan forskare skulle eventuellt göra på ett annat sätt. Det finns inget rätt eller fel utan snarare handlar det om olika vägar att gå för att lokalisera och studera ett möte inom forskningen. Beroende på vilken abstraktionsgrad forskaren väljer att arbeta under finns det mer än enbart ett möte. Ju högre nivån blir desto färre möten och ju lägre nivå, desto fler. Eftersom min litteratur har mer än ett möte finns det också flera vägar att gå för att lokalisera dem.

Nicaraguas Atlantkust visar den paradox som finns inom identitetslitteraturen som ömsom skildrar identiteter som komplexa och mångfasetterade fenomen och ömsom försöker bevisa motsatsen dvs. hur vi delar in världen i en dikotomi mellan ”Vi och Dem”. Å ena sidan tar Atlantregionen kol på den förenklade föreställningen om dikotomin mellan ”Vi och Dem” i politiska sammanhang. Nicaraguas Atlantkust visade under 1970- och 80-talet en polarisering mellan olika befolkningsgrupperna och mångfasetterade byar som Tasbapauni och Kakabila. Den hybrid av olika identiteter vid kusten och den polarisering som delvis fanns dem emellan suddar ut bilden av identiteters tudelning. En tudelning kommer förr eller senare att brytas

upp i fler "bitar" vilket skapar fler än två parter. Å andra sidan ger Atlantregionen rätt till själva dikotomin mellan "Vi och Dem" genom att exemplifiera med dikotomin mellan costeño-identiteten kontra centralregimen vilken ofta gjorde sig påmind i Nicaragua under 1970- och 80-talet. Själva identiteten accentuerades när dess fiende, centralregimen stramade åt tyglarna. I den mening kan man se själva identiteten som ett fall av en politisk mobilisering. Det är omöjligt att stipulera om det var själva costeño-identiteten som drev fram självständighet för kusten. Eftersom centralregimen ständigt utsattes för olika former av påtryckningar utifrån och således inte kunde utvecklas i fred fick den mindre politisk kraft än om den fått verka i enrum.

I teorikapitlet är det naturligt att identiteter är förhandlade snarare än givna. Vad som däremot inte presenteras är hur de är givna och av vem. Visserligen uppmärksammar teorin om sociala och kollektiva rörelser den bångstyrighet som finns inom olika rörelser och medger att den behöver organiseras. Den tar emellertid aldrig explicit upp själva aktörspektivet som jag menar man tydligt kan se vidden av i mitt empiriska exempel. Av Nicaraguas händelseutveckling förstår man hur centrala olika aktörer verkligen var när det gäller att ena kontra splittra embryot till en gemenskap mellan olika befolkningsgrupper. Olika aktörer hade därmed ett inflytande över den politiska mobiliseringen och i sin tur för de olika identiteterna vid Atlantkusten och händelseutvecklingen i Nicaragua. De mest framstående aktörerna vid Atlantkusten under 1970- och 80-talet var onekligen Moravakyrkan, universiteten, Ortega, Fagoth, USA och Sicc.

Moravakyrkan var en inflytelserik aktör när det gäller att sudda ut gränserna mellan de olika befolkningsgrupperna. Den hade en enande inverkan vid kusten och gjorde att man kunde konstruera en gemensam identitet kring sin religiösa tro. Det var framförallt miskiterna som tog till sig religionen som ett medel till att få mer makt och inflytande vilket i sin tur gjorde att det konstruerades en social och kollektiv identitet. Biskop John Wilson hade en viktig position vid kusten eftersom han medlade mellan centralregimen i Nicaragua och ursprungsbefolkningen samt mellan ursprungsbefolkningen i norr och söder. Fagoth var en mycket central aktör för händelseutvecklingen eftersom han skapade enighet mellan olika befolkningsgrupper och framförallt för de tre olika befolkningsgrupperna i norr. Han fick en viktig symbolisk betydelse, och fungerade som en slags inspirationskälla, när det gäller ursprungsbefolkningens kamp för att minska de sociala orättvisorna vid kusten och för autonomi. Förutom Moravakyrkan var Sicc troligtvis den viktigaste och mest aktiva aktören för enandet av befolkningsgrupperna i norr och söder. Dels tenderade dess medlemmar att vara mer angelägna att flytta norrut till dess motparts sida än vad miskiterna exempelvis uppvisade, dels kom organisationen med förslag på ett enande mellan Sicc och Misurasata. USA hade en viktig ekonomisk inverkan när det gäller att försvara Atlantkustbefolkningen mot sandinisternas regim. Många amerikanska frivilligorganisationer stöttade exempelvis Sicc ekonomiskt. Contrarörelsen gynnade kustbefolkningen eftersom den försvagade sandinisternas maktposition.

Medan både Moravakyrkan, universiteten, Sicc och USA verkade enande för Atlantkustens politiska mobilisering och för själva costeño-identiteten hade sandinisterna med Ortega i täten en framförallt splittrande inverkan på de olika befolkningsgrupperna vid Atlantkusten. Initialt sammanförde Misurasata de tre olika befolkningsgrupperna, suma rama och miskiterna. På

femte sammankomsten byggde organisationen upp en yttre mur mot kreolerna och garifunas. Ortegas politiska manövrering gick ut på att få med sig ursprungsbefolkningen i norr samtidigt som han försökte hålla kreolerna och garifunas på avstånd från Misurasata. Han var beredd på att ge ifrån sig mer makt till indianbefolkningen i utbyte mot att de homogeniserades med övriga Nicaragua. Hans politiska mobilisering påverkade i sin tur kustbefolkningens identitet. Av Nicaragua att döma kan man sammanfattningsvis konstatera att enskilda som kollektiva aktörer spelar en stor roll när det gäller att påverka ett händelseförlopp mot en eller annan riktning. Troligtvis byggde mycket av "costeño-identiteten" på Moravakyrkans tro. Samtidigt fick själva identiteten inte växa fram ostört eftersom sandinisterna och Ortega gjorde allt för att bemästra den. Den politiska mobilisering som skedde vid Atlantkusten genom ett fåtal flitiga aktörer hade stort inflytande över de olika identiteter som levde vid kusten och över costeñoidentiteten. Följaktligen illustreras det som teorikapitlet redogjorde för dvs. hur en politisk mobilisering kan ses som ett fall av en kollektiv och social identitetskonstruktion.

Mitt empiriska fall har en skör tråd och det är troligtvis "costeño-identiteten" som hänger på denna. Det är alltid problematiskt att försöka beskriva någonting som inte finns dokumenterat. Costeño-identiteten var enligt min mening alltid implicit framträdande i bakgrunden av händelseutvecklingen under 1970- och 80-talet. Kustbornas egen polarisering är kanske vad som främst talar mot den. Det som talar för costeño-identiteten är att den måste ha funnits eftersom aktörer ständigt implicit motarbetade eller uppmuntrade den. Hur kan man vara så våghalsig eller kanske rent ut sagt så känslökall att man försöker bevisa en gemensam kustidentitet som inkluderar samtliga befolkningsgrupper vid kusten när en polarisering mellan dessa under 1970- och 80-talet samtidigt manifesterades tydligt? För vissa miskiter eller kreoler skulle detta kanske vara en befogad fråga. Från ett annat perspektiv är det kanske ändå vad som gör mitt empiriska fall extra intressant. Är costeño-identiteten ett bevis på att en samverkan mellan politisk mobilisering och sociala och kollektiva identitetsformationer kan ske? Var det costeño-identiteten som i själva verket öppnade upp för autonomi i regionen? Kanske är det just själva identitetens diffushet som gör att jag blir mer och mer övertygad om att den spelade roll för den politiska mobiliseringen vid kusten. Det är onekligen dess diffushet som gör att den är så intressant.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att politisk mobilisering och sociala och kollektiva identitetskonstruktioner har flera beröringspunkter. Mitt arbete har flera bottnar. Jag har visat möten i min litteratur kring identitet och politisk mobilisering. Dessa möten avspeglas också i mitt empiriska fall i olika abstraktioner och constellationer. Atlantkusten visade delvis en polarisering mellan de sex olika minoriteter som levde vid kusten men också en hybridisering där skilda identiteter kommit att sammanlänkas. Costeño-identiteten åskådliggör hur ett möte sker mellan olika befolkningsgrupper genom att man har en gemensam fiende. I samtliga möten gör sig dikotomin mellan "Vi och Dem" påmind. Mitt arbete avslöjar på så sätt den intressanta polemik som uppkommer när man vill studera identiteter vilken troligtvis är en av relativismens svårigheter. Man finner inte en verklighet utan flera och i varje utsaga finns en bild av en identitet som inte är den andra lik. Mitt empiriska fall förser teoridelen med ett viktigt antagande vilket är att den påminner om aktör-perspektivet i beskrivningen av politisk mobilisering och kollektiva och sociala identitetskonstruktioner. I Nicaragua hade skilda aktörer en enorm inverkan på händelseförloppet vid Atlantkusten. Moravakyrkan är eventuellt

det tydligaste exemplet på detta.

Inledningsvis tog jag upp möten som jag upplevde under min vistelse i Nicaragua. Min uppsats har troligtvis speglat några av dem. Vi har sett hur möten kan manipuleras på olika sett. Det kan både medföra något positivt och något negativt beroende på vem som är ens fiende.

Referenser

Adams, Richard, 1981. "The Dynamics of Societal Diversity: Notes from Nicaragua for a Sociology of Survival" *American Ethnologist*, Vol 8. No. 1.

Agudelo, Irene, 2005. *Informe de desarrollo Humano. Las regiones Autónomas de la Costa Caribe, Programa de Naciones Unidas para el Desarrollo*. N 303.44, PNUD, Nicaragua.

Allport, Gordon, "The Nature of Prejudice" i Stangor, Charles. 2000. *Stereotypes and Prejudice, College Park*. Sage Publications, London.

Bar-Tal, Daniel, 2000. *Shared Beliefs in a Society, Social Psychological Analysis*. Sage Publications, London.

Bjereld, Ulf, Demker, Marie, Hinnfors, Jonas, 2002. *Varför vetenskap?* Studentlitteratur, Lund.

Brass, Paul. "Ethnic Groups and Ethnic Identity Formation". i Hutchinson, John, Smith, Anthony D, 1996. *Ethnicity*. Oxford University Press.

Brewer, Marilyn, "When does intergroup Love becomes outgroup hate?" i Asmore et al. 2001. *Social Identity, Intergroup Conflict and Conflict Reduction*. Oxford University Press.

Brown, Robert. "Social Status, Cognitive Alternatives and Intergroup Relations i Tajfel, Henri, 1978. *Differentiation Between Social Groups*. Academic Press, London.

Calhoun, Craig, 1994. *Social Theory and the Politics of Identity*. Blackwell Publishers Ltd.

Castells, Manuel, 1997. *Identitetens Makt*. Blackwell Publishers Ltd, Oxford.

Cleary, Edward, Steigenga, Timothy, 2004. *Resurgent Voices in Latin America, Indigenous Peoples, Political Mobilization and Religious Change*. Rutgers University Press, London.

Coakley, John, 1993. *The Territorial Management of Ethnic Conflict*. Regent Typesetting, London.

Delanty, Gerhard, 2002. *Medborgarskap i globaliseringens tid*. Studentlitteratur, Lund.

Dennis, Philip, 1981. "The Costeños and the revolution in Nicaragua". *Journal of Interamerican Studies and World Affairs*, Vol 23 no 3.

Diaz, Harry, Rummens Joanna, W, Taylor, Patrick, 1992. *Forging Identities and Patterns of Development*. Canadian Scholars press, Toronto.

Diani, Mario, Eyermann, Ron, 1992. *Studying Collective Action*. Sage Publications, London.

Escobar, Arturo, Alvarez, Sonia, 1992. *The Making of Social Movements in Latin America*. Westview Press, Oxford.

Eyerman, Ron, Jamison, Andrew, 1991. *Social Movements, a Cognitive Approach*. Polity Press, Cambridge.

Faulks, Keith, 1999. *Political Sociology, a Critical Introduction*. Edinburgh University Press.

Friedmann, John, 1992. *Empowerment, The Politics of Alternative Development*. Blackwell Cambridge MA.

García, Claudia, 1996. *The Making of the Miskitu People of Nicaragua*. Gotab, Stockholm.

Garretón, Manuel Antonio, "Social Movements and Democratization", i Faulks, Keith, 1997. *Social Movements in Development*. Ipswich Book Company London.

Gordon, Edmund, 1998. *Disparate Diasporas, Identity and Politics in an African-Nicaraguan Community*. University of Texas Press, Austin Institute of Latin American Studies.

Goulbourne, Harry, Solomos, John, 2004. *The Carribean Diaspora: Some introductory remarks*. *Ethnic and Racial Studies*. vol 27, No. 4. Taylor and Francis Ltd.

Hannum, Hurst. "The right to autonomy, Chimera or solution". I Rupesinghe, Kumar och Tishkow, Valery, 1996. *Ethnicity and Power in the Contemporary World*. United Nations University press, Tokyo.

Hedetoft, Ulf, 1995. *Signs of nations, Studies in the Political Semiotics of Self and the Other in Contemporary European Nationalism*. Dartmouth Publishing Company, Brookfield.

Henriksen, Ken, 2001. "Constructions of Identity and Place in Nicaragua. The case of Tasbapauni, an Atlantic Coast Community". *Journal of Latin American Studies*. Cambridge University Press.

Hooker, Juliet, 2005. "Indigenous Inclusion/Black Exclusion: Race, Ethnicity and Multicultural Citizenship in Latin America". *Journal of Latin American Studies*. Cambridge University Press.

Jamieson, Mark. 2003. "Miskitu or Creole? Ethnic Identity and the Moral Economy in a Nicaraguan Miskitu Village", Royal Anthropological Institute.

Jamieson, Mark, 1999. "Poverty among the Indigenous Peoples of Nicaragua". Interamerican

- Development Bank, Sustainable Development Department.
- Kinnvall, Catarina, "Identitetsstudier- en Översikt", i Petersson, Bo, Robertsson, Alexandra, 2003, *Identitetsstudier i Praktiken*. Daleke Grafiska AB, Malmö.
- Langer, Erick d, Muñoz, Elena, 2003. *Contemporary Indigenous Movements in Latin America*. Jaguar Books on Latin America, SR Books, Wilmington, Delaware.
- Lapidoth, Ruth, 1997. "Autonomy, flexible solutions to ethnic conflicts". *United States Institute of Peace Press*, Washington DC.
- Lewin, Leif, 1979. *Det Politiska Spelet*. Rabén och Sjögren, Lund.
- Lewin, Leif, 1988. *Det Gemensamma Bästa*. Leif Lewin och Carlsson Bokförlag, Borås.
- Lindberg, Staffan, Sverrisson, Árni, 1997. *Social Movements in Development*. Ipswich Book Company London.
- Lopez, García, 2000. Nicaragua, *Una historia tormentosa*.
www.nodo50.org/espanica/histonica
- Lovejoy, Paul, 2000. *Identity in the Shadow of Slavery*. Continuum, London.
- Lukes, Steven, 1974. *Power, a radical view*. London MacMillian Press Ltd.
- Lundquist, Lennart, 1993. *Det vetenskapliga studiet av politik*. Studentlitteratur, Lund.
- Melucci, Alberto, 1996. *The Playing Self*. Cambridge University Press.
- Molieri, Jorge Jenkins, 1986. *El Desafío Indígena en Nicaragua, el Caso de los Miskitos*. Editorial Vanguardia, Paseo Tiscapa.
- Ohland Klaudine, Schneider, Robin, 1982. *National Revolution and Indigenous identity: The Conflict between Sandinistas and Miskito Indians on Nicaragua's Atlantic coast*. Iwgia Documents, Copenhagen.
- Okuda, Tatsuya, 2003. (www.psp.sagepublications.com/cgi/content.com)
- Oliver, Eric. J, Wong, Janelle, 2003. "Intergroup Prejudice in Multiethnic Settings". *American Journal of Political Science*, vol 47. Midwest Political Science Association.
- Oomen, Tharaileth, Koshy, 1997. *Social Movements in Development*. Ipswich Book Company London.
- Pearce, Jenny, 2004, "Debate, Collective Action or Public Participation? Complementary or Contradictory Democratisation Strategies in Latin America?" *Bulletin of Latin American*

Research, Vol 23. Department of Peace Studies, University of Bradford.

Petersson, Bo, 2003. *Identitetsstudier i Praktiken*. Identitetsstudier i Praktiken, Daleke Grafiska AB, Malmö.

Ramshray, Roy, 2002 "Meaning for Alternative Strategy" i SinghaRoy, Debal K. *Social Development and the Empowerment of the Marginalised Groups*. Sage Publications, London.

Resnick, Laurem, 1993. *Perspectives on Socially Shared Cognition*. American Psychological Association, Washington DC.

SinhaRoy, Debal, 2001. *Social Development and the Empowerment of the Marginalised Groups*. Sage Publications, London.

Sjölin, Mats, 2005. *Politisk Etik*. Författaren och Studentlitteratur, Lund.

Stangor, Charles, 1998. *Stereotypes and Prejudice*. College Park, London.

Taiffel, Henri, 1978. *Differentiation Between Social Groups*. Academic Press, London.

Tarrow, Sidney, 2003. *Power in Movement, Social Movement and Contentious Politics*. Cambridge University Press.

Turner, John. "Social Comparison, Similarity and Ingroup Favouritism" i Tajfel, Henri, 1978. *Differentiation Between Social Groups*. Academic Press, London.

"Country Report on Human Rights Practices, Nicaragua", 2004. US State Department. (www.state.gov/p/wha/ni)

Wetherell, Margaret, 1996. *Identities, Groups and Social Issues*. The Open University, London.

www.infoplease.com/atlas/country/centralamerica, 2000, Pearson Education.

www.infoplease.com/atlas/country/nicaragua, 2000, Pearson Education.

Wilson, Richard, 1995. "Shifting Frontiers: Historical Transformations of Identities in Latin America". AFRAS, University of Sussex, *Bulletin Latin American Studies* Vol 14. No 1

Bilaga I

Kronologisk tillbakablick

-1502 Kolumbus anländer till Nicaraguas Atlantkust.

-1522-1821 den spanska koloniala perioden.

-1522 Gil González de Ávila anländer till Nicaraguas västra delar, vid Nicaraguasjön, *el Lago de Nicaragua*.

Floden *Río San Juan* som sammanband Nicaragua sjön med Karibien kom att bli en viktig transportsträcka, dels mellan Nicaraguasjön till Karibien och sedan från Karibien till Europa.

-1524 spanjoren Francisco Fernández de Córdoba anländer till Nicaragua och grundar städerna León och Granada.

-1631-1641 engelsmän etablerar sig vid kusten

-1687 det första Miskitukungadömet etableras

-1787 miskiterna bildar ett kungadöme vid Atlantkusten som kommer att vara i 80 år. Spanjorerna tvingas att lämna området.

-1821 Centralamerika blir självständigt från Spanien.

Efter den spanska koloniala perioden i Nicaragua gjorde sig engelska och amerikanska intressen till Nicaragua allt mer uppenbara. Nicaragua var strategiskt viktig när det gäller passagen mellan Nicaraguasjön och Karibien.

-1848 engelsmännen etablerar sig vid den karibiska hamnen vid *Río San Juan*. Samma år inleder Moravakyrkan sin mission i området.

1849-1880 den främsta missionen sker bland kreolerna inom Atlantregionen.

-1860 ett kontrakt i Managua skrivs där Miskitukungadömet delas upp i fyra territorium. England erkänner Nicaraguas självständighet vid kustområdena.

-1905 en överenskommelse skrivs i Managua där hela Atlantkusten erkänns som nicaraguanskt territorium.

- 1937 Anastasio Somoza kommer till makten. Somoza avskaffar äganderätten till jord och gör sig själv till chef till några av landets största företag. USA stöder diktaturen.

-1960 ett projekt etableras för att homogenisera Nicaragua.

-Carlos Fonseca, Tomás Borge och Silvio Mayorga bildar organisationen FSLN vilken kommer att växa sig allt starkare.

-1967-1972 Nicaragua styrs under Anastasio Somoza Debayle

Under 1970-talet växte motståndet mot centralregimen.

-1972-1977 en ny regeringsperiod under Anastasio Somoza Debayle

-1972 Alpromisu bildas med syftet att bättre tillgodose kustbefolkningens intressen.

-1974 Moravakyrkan upphör att tillhöra den amerikanska kyrkan. Relationen mellan Moravakyrkan i Nicaragua och kyrkan i USA fortsätter dock att vara stark.

-1978 Kreolernas organisation Sicc bildas vid Atlantkustens södra delar

-1979 (19/7). FSLN triumferar i Nicaragua

-1979 Misurasata bildas genom femte sammankomsten. Ortega håller ett känt tal till ursprungsbefolkningen i regionens norra delar. Suma, rama blir inkluderade till organisationen medan kreoler och garifunas blir exkluderade.

Under början av 1980-talet råder en allmän turbulens i Nicaragua. Många Somoza-anhängare flyr till utlandet. Contrarörelsen bildas vilka tillsammans med USA går emot sandinisterna i öppna strider. Vid Atlantkusten i Nicaragua utnyttjar de olika befolkningsgrupperna denna turbulens och centralmaktens relativa svaga position och kräver autonomi för regionen.

-1981 Fagoth fångslas varefter han frisläpps efter några veckor. Han kommer en tid därefter att leva i exil i Honduras. Banden mellan miskiterna och USA blir starkare medan relationen mellan miskiter och sandinister förvärras.

-1981 Misura bildas i Honduras.

-1984 förbereder sig parlamentet en kommission för att Atlantaregionen ska få tillerkännas självständighet. Den nationella kommissionen för Autonomi bildas i Managua.

-1984 Daniel Ortega väljs till president.

-1987 Atlantkusten indelas i två självstyrande regioner, RAAN och RAAS .

-1990 Violeta Chamorro blir president i Nicaragua. Lagen om självstyre för de båda

regionerna träder i kraft.

-1986 Arnaldo Aleman vinner valet med partiet (del derechista partido liberal), FSLN hamnar i bakgrunden.

-1998 orkanen Mitch slår till över Latinamerika och drabbar bland annat Nicaragua och i synnerhet dess landsbygdsbefolkning. Orkanen kommer att få enorma långtgående konsekvenser.

Bilaga II

Karta över Centralamerika

Källa: <http://www.infoplease.com/atlas/country/nicaragua.html>

Karta över Nicaragua

Källa: www.infoplease.com/atlas/country/centralamerica

